

DARBININKAS

LIV NO. 50 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. TREČIADENIS - WEDNESDAY, LIEPA - JULY 30, 1969 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Kennedžio politinės bėdos tik prasideda Namie geriau, kitur kritika stipri

Sen. Kennedy teismas

Sen. Kennedy nelaimingo atsitikimo teisinė dalis pasibaigė, bet su tuo įvykiu atsiradusios politinės pasekmės tik vėliau pradės rodytis.

Pasiaiškinimas pagadino...

Kaip žinom, jo vairuojamas automobilis nusivertė nuo tilto tarp dviejų salų netoli Cape Cod ir žuvo kartu su juo tą naktį važiuojančiu Kennedy šeimos vyrų rinkiminių kampanijų bendradarbiu. Juodžiausia šio įvykio vieta yra ta, kad jis paliko katastrofos vietą nieko nepranešęs policijai (policijoj jis pasirodė tik sekančią dieną 9-10 valandų nuo įvykio praėjus), bet pajėgė sugrįžti į to vakaro pasilinksminimo vietą, papasakoti ten likusiem dviem draugam apie įvykį ir išvykti į gretimos salos viešbutį nakvoti. Dar juodesnis pasidarė paveikslas sužinojus, kad jis ir tiems draugams (abudu advokatai) uždraudė ką nors daryti ar kam nors pasakyti (o gal tai buvo visų trijų sąmokslas?).

Besiaiškindamas per televiziją Massachusetts rinkikams E. Kennedy pareiškė, kad jį buvo veikęs įvairiausių emocijų antplūdis: baimė, abejonės, panika, pasimetimas, apstulbimas. Tai, žinoma, jokia naujiena, bet naujiena tai, kad jis ir tokiame stovyje būdamas pajėgė apsispręsti, kad pirma reikia pasitarti su savo draugais advokatais, išsimegoti, o tik paskui susitikti su policija ir pasirūpinti lavonu, kur gulėjo vandenį jo automobilį. Lyg jis būtų nežinojęs, kad klausinėjamas gali burnos neatidaryti advokato prie šono neturėdamas...

Mirė J. Makauskis

Išgyvenęs 84 metus, staiga nuo širdies smūgio, vos tik nuvežtas į Sv. Elzbietos ligoninę New Brunswick, N. J., liepos 25 mirė Jonas Makauskis, prieš tai visai sveikai ir gerai jaujantis ir gerai atrodęs. Velionis paliko žmoną Stefaniją, dukterį su žentu R. Giedrium ir dukraitę.

Iš profesijos farmaceutas — vaistininkas, velionis buvo labai kuklus, didelis džentelmenas, nepaprasto pareiškimo ir darbštumo žmogus. Žemaitis nuo Tauragės, tvirtų principų, nuo kurių nei politinės, nei asmeninės audros jo niekuomet nenublokšdavo.

1919-1920 jam teko organizuoti atsistatę Lietuvos farmaceutiką, kuriai tada jis ir vadovavo. Tokie pat pareigos ėjo ir vokiečių okupacijos metu. Visu kitu nepriklausomybės metu jis dirbo Kaune, nuosavoje vaistinėje.

J. Makauskis, šalia savo profesinio darbo, nuo pat jaunų dienų plačiai įsitraukė ir į visuomeninį bei politinį darbą. Jis įsijungė į Lietuvos demokratų partiją (1916) ir į jos tąsą — valstiečių liaudininkų sąjungą. Daug kartų buvo partijos centro komiteto narys, visuose demokratiniuose seimuose jo atstovas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir jo vykdamosios tarybos narys. Cia jam esant ir jo pastangomis, buvo išleista pedagogų V. Cižiūno parašyta knyga "Tautinis auklėjimas šeimoje".

Velionis buvo vienas iš iniciatorių ir steigėjų Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Varpobendrovės ir daugelio kitų organizacijų; buvo jų vadovybėje. Jis pasirodydavo ir spaudoje: Farmacininkų žiniose, Lietuvos Ziniose, Lietuvos Ūkininke, Lietuvių Enciklopedijoje ir kitur. Gyvendamas New Yorke, velionis buvo Amerikos Lietuvių Taryboje kaip Sandaros atstovas. Rūpestingai rinko aukas Tautos Fondui, Vasario 16 gimnazijai ir Raudonajam Kryžiui.

Trumpas teismas, maža bausmė

Senatoriaus pasiaiškinimai per televiziją ir be liudininkų apklausinėjimo praveistas tik 10 minučių trukęs jo bylos sutvarkymas teisme paliko daugiau neaiškumų ir įtarimų, negu padėjo pasukti simpatijas jo naudai. Sen. Kennedy prisipažino kaltas dėl įvykio nepranešimo policijai, gavo pačią mažiausią bausmę — du mėnesius kalėjimo, bet bausmės vykdymas sustabdomas, jei per vienerius metus nenusikals. Suspenduotas pusei metų ir vairavimo leidimas.

Plebiscito parodija

Jis pranešė savo rinkikams, kad manęs pasitraukti iš senatoriaus pareigų niekam nieko nesakęs, bet paskui sugalvojęs su rinkikais pasitarti — ir čia paprašė rinkikų pasakyti tuo reikalu savo nuomonę. Bet kaip? Jeigu telegrama su pavarde ir adresu, tai bus ne slaptas, bet viešas balsavimas. Jeigu telegrama be pavardės ir adreso, tai toks balsavimas nepatikimas, nes tokių telegramų iš visų valstijos vietų galima priorganizuoti mašais. Taigi ir šitas nusilenkimas rinkikams irgi labai neskanus triukas.

Atsakingoji krašto spauda nebuvo palanki teisinti senatorių ir gerai atrodęs. Velionis paliko žmoną Stefaniją, dukterį su žentu R. Giedrium ir dukraitę.

Iš profesijos farmaceutas — vaistininkas, velionis buvo labai kuklus, didelis džentelmenas, nepaprasto pareiškimo ir darbštumo žmogus. Žemaitis nuo Tauragės, tvirtų principų, nuo kurių nei politinės, nei asmeninės audros jo niekuomet nenublokšdavo.

1919-1920 jam teko organizuoti atsistatę Lietuvos farmaceutiką, kuriai tada jis ir vadovavo. Tokie pat pareigos ėjo ir vokiečių okupacijos metu. Visu kitu nepriklausomybės metu jis dirbo Kaune, nuosavoje vaistinėje.

J. Makauskis, šalia savo profesinio darbo, nuo pat jaunų dienų plačiai įsitraukė ir į visuomeninį bei politinį darbą. Jis įsijungė į Lietuvos demokratų partiją (1916) ir į jos tąsą — valstiečių liaudininkų sąjungą. Daug kartų buvo partijos centro komiteto narys, visuose demokratiniuose seimuose jo atstovas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir jo vykdamosios tarybos narys. Cia jam esant ir jo pastangomis, buvo išleista pedagogų V. Cižiūno parašyta knyga "Tautinis auklėjimas šeimoje".

Velionis buvo vienas iš iniciatorių ir steigėjų Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Varpobendrovės ir daugelio kitų organizacijų; buvo jų vadovybėje. Jis pasirodydavo ir spaudoje: Farmacininkų žiniose, Lietuvos Ziniose, Lietuvos Ūkininke, Lietuvių Enciklopedijoje ir kitur. Gyvendamas New Yorke, velionis buvo Amerikos Lietuvių Taryboje kaip Sandaros atstovas. Rūpestingai rinko aukas Tautos Fondui, Vasario 16 gimnazijai ir Raudonajam Kryžiui.

PREZ. NIXONAS AZIJOJE

Amerika ir Azija: išvalgi Singapore premjero nuomonė

Prieš dešimt metų Singapore buvo anglų kolonija-tvirtovė, dabar nepriklausoma 2 milijonų gyventojų valstybė — sala, kurios plotas yra toks mažas, kad ją drąsiai galima vadinti ir valstybe-miestu. Jos gyven-tojai yra kinų-malajų mišinys. Toks pat mišinys neseniai Malajozijoj buvo įkaltės iki revoliucijos sprogo, bet Singapore gali pasigirti rasine taika ir politiniu pastovumu. Gyventojų gerovės atžvilgiu Singapore yra antroji po Japonijos Azijos valstybė.

Singapore vyriausybei vadovauja Cambridge universiteto auklėtinis Lee Kuan Yew, politikas pragmatikas, kuris laikomas ne tik gabiu Singapore reikalų tvarkytoju, bet ir vienu iš išvalgiausių Azijos politikų. Jis dažnai, bet tyliai atslenka į Washingtoną susitikti su valstybės departamentu aukštaisiais pareigūnais. Paskelbus prez. Nixono kelionę į Aziją, Times korespondentas paprašė jo nuomonės apie JAV vaidmenį Azijoje po Vietnamo karo. Čia yra to pasikalbėjimo santrauka.

— Ar P. Vietnamas gali pateikti komunistų kontrolę?

Ats. Norėčiau, kad nepatektų. Bet pietų vietnamiečiai turi sudaryti tokią vyriausybę, kurią remtų dauguma gyventojų ir kuri pajėgtų uždegti tautą pasiimti likimą į savo rankas. Viliuosi, kad JAV karių ištraukimas iš Vietnamo vyks taip, kad nepakenktų P. Vietnamo vyriausybės saugumui. Turi būti duota pakankamai laiko vietnamiečiams tinkamai pasiruošti kariauti. Jeigu jie to negalės padaryti, tai... taip ir pasibaigs.

— Jei P. Vietnamas patektų komunistam, su kokia grėsme susidurs likusioji pietryčių Azija: susilauks daugiau politinių revoliucijų ar sunkumai kils iš nepajėgimo tinkamai išspręsti ūkinės ir socialines problemas?

Ats. Tai yra tos pačios problemos du požiūriai. Jei krašto gerovė kyla ir žmonių gyvenimas gerėja, paprastai niekas nesidomi "svieto lygintojais". Bet jei didėja skaičius alkanų ir piktų, komunistam bus lengviau telkti partizanus. Jei bus prarastas P. Vietnamas, tai komunistinė vyriausybė, nežūrint kas ją sudarys, norės būti prancūzų Indokinijos paveldėtoja, gi į ją dar įeina Laosas ir Kambodija. Kitas klausimas, kaip bus su Tailandu. Jei Tailandas sugebės sutelkti savo valią laikytis be Amerikos karių, tik su Amerikos ginklais, tai jam gali pasisekti nuo komunistų išsisukti. Jei jam pasiseks, tada bus šviesesnė Malajozijos ir Singapore ateitis.

— Kokia jūsų nuomonė apie regioninę Azijos apsigynimo organizaciją?

Ats. Kai amerikiečiai kalba apie pietryčių Azijos apsaugą, jie paprastai galvoja apie Kiniją. Bet ar Kinija pradės plėšikišką ekspansijos politiką? Tai nėra jos metodas. Jos ekspansijos technika yra liaudies išsilaisvinimo kariai. Ne kinai, bet vietnamiečiai turi mirti Vietname. Pasaulis turės gyventi su Kinija. Todėl didžiosios valstybės (JAV, Rusija, Japonija ir V. Europos kraštai) pirmiausia turi surasti su Kinija bendrą kalbą. Tada tik pietry-

Jei Vietnamas teks komunistam, paims Laosą ir Kambodiją

čių Azijos kraštai irgi galės su Kinija kalbėtis Jungt. Tautų rėmuose.

— Koks Amerikos vaidmuo Azijoj sekančiam dešimtmety?

Ats. Norėčiau manyti, kad jūs galėsit savo interesus sukviesti be aistrų, todėl ir nenusisuktis nuo Azijos dėl nemalonių patyrimų Vietname. Aš imu pasaulį tokį, koks jis yra. Amerikiečiai jaučiasi nusivylę dėl Vietnamo patirtų nuostolių, bet visai pamiršta, kad jiems pasisekė išgelbėti Vietnamą nuo komunistų užgrobumo.

— Kaip su po karo prasidėjusia Azijos antikolonijine revoliucija?

Ats. Nėra abejonės, kad ji į klimpo. Nė vienas naujasis pietryčių Azijos kraštas dar nėra suradęs savo tapatybės. Problema susiveda į vieną vienintel-

į klausimą: kaip patenkinti lūkesčius žmonių, kurie buvo sumobilizuoti šūkiu, jog jie turės viską, kai tik pasitrauks baltasis žmogus. Tam tikslui reikia išvystyti tų kraštų ūkį.

— Koks Singapore vaidmuo?

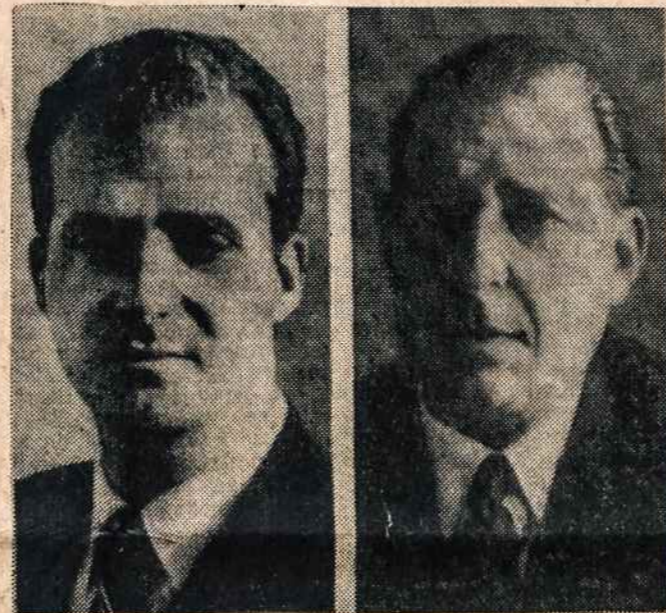
Ats. Jei pietryčių Azija vystysis normaliai, mes galėtume būti naudingas patyrimo šaltinis ir kanalas, per kurį kiti kraštai galėtų gauti svetimą valiutą. Bet jeigu viskas vyks chaotiškai ir nihilistiškai, tada, aš manau, mums pakaks išminties ir patyrimo tas griau-nančias jėgas izoliuoti. Juk kai Europą užgulė juodieji amžiai, Venecija pajėgė išsaugoti pakankamai civilizuo-tą gyvenimą. Aš viliuosi, kad panaši šviesa iš Singapore galės padėti ir šiam pasaulio kampui.

Prez. Nixono pareiškimas Spaudai Guamo saloj

Sutikęs astronautus ant Honekt lektuvnešio, prez. Nixonas nusikrida į Guamo salą ir ten kalbėjosi su spaudos atstovais. Pagrindinė jo mintis buvo ši: JAV nėsitrauks iš Azijos Vietnamo karą baigus, nes JAV yra Pacifiko valstybė, bet bus vengiama kariškai įsivelti į kitą vietnamą. Savo apsauga šio regiono Amerikos sąjungininkai

turės daugiau patys rūpintis, bet Amerika bus pasirengusi padėti tiems kraštams ūkiškai pakilti. Amerika rems ypač didžiuosius regioninius projektus, naudingus ne vienai, bet kelioms valstybėms. Tokią žinią jis neša valstybėms, kurias apgamins šioje kelionėje. Indonezijoje pažadėjo tęsti jau dabar duodamą ūkinę paramą, Tailande priminė, kad JAV neatsimes nuo Seato sutarties, todėl, reikalui esant, gins Tailandą nuo vidaus ir užsienio priešų.

Gen. Franco parinko Ispanijai karalių Princo žodis maištaujančiam jaunimui

Ispaniškos šakos Burbonų princai. Kairėje — princas Juan Carlos, kurį Ispanijos parlamentas parinko būsimoju Ispanijos karaliumi. Dešinėje — jo tėvas Don Juan, kuris nepatiko gen. Franco, todėl sosto negavo.

Madridas. — Ir pagal naująją konstituciją Ispanija yra konstitucinė monarchija, bet ikišiol buvo be karaliaus, nes gen. Franco ir jo falangistų sąjūdis norėjo be pašalinių įtakų sukurti visas naujojo režimo institucijas.

Pagal senąją konstituciją sostą turėjo paveldėti paskutinio mirusio karaliaus Alfonso XIII sūnus don Juan Burbonietis, bet naujoji konstitucija karaliaus parinkimą paliko gener. Franco, kurs, civilinį karą baigus falangistų laimėjimu, buvo paskelbtas valstybės galva iki mirties.

Pereitą savaitę gen. Franco pranešė parlamentui, kad naujuoju Ispanijos karalium bus ne don Juan Burbonietis, bet jo sūnus princas Juan Carlos Burbonietis, Ispanijos armijos karininkas, gyvenęs Ispanijoje, karininkas ir civilinius mokslus ėjęs Ispanijos mokyklose. Jo tėvas gi gyvena Portugalijoje, nes gen. Franco ir Burbonų ipėdinis toje pačioje Ispanijoje, matyt, negalėjo sutilpti.

Princas don Juan Carlos parlamente prisiekė 1936 liepos 18 gimusiai Ispanijai (tą dieną — Prie Suez kanalo visą savaitę vyko stiprus karo veiksmas. Zuvo vienas J. Tautų tautos saugotojas, Švedijos kariuomenės karininkas. Izraelio aviacija pirmą kartą dideliu būriu puolė taikinius toliu nuo kanalo. Egipto Naseris paskelbė, kad dabar jau prasidėjo prarastų Egipto žemių vadavimas, kas turėtų reikšti, jog Egiptas atsimetė nuo pažado susilaikyti nuo karo veiksmų. Pažadas yra duotas Jungt. Tautų Saugumo Tarybai. Izraelio gen. štabas skelbia, kad Naserio kariuomenė dar negali karo laimėti, todėl jo ir nelaukianta.

SOVIETŲ NORAS DĖL KONSULATŲ PATENKINTAS

Washingtonas. — Pernai Maskva įteikė pasiūlymą, kad jai būtų leista turėti konsulatą San Francisco, o Amerikai su konsulatu pasiūlė kurdintis Leningrade. Dėl Čekoslovakijos okupacijos Sovietų nota nesulaukė atsakymo. Bet šiom dienomis Maskvai pranešta, kad principu pasiūlymas priimtas.

Bet konsulatų steigimo byla tuomi dar nebaigta, nes Washingtono ir Maskvos pasiūlymai dėl konsulatų veiklos, veikimo ribų ir kitų dalykų yra skirtingi, todėl dar reikės pasitarimų, kad tie skirtingai būtų išlyginti.

PAULIUS VI KELIAUJA AFRIKON

Roma. — Paulius VI nuo liepos 31 iki rugp. 2 bus Afrikoje, Ugandos valstybėje.

Dabar jau žinoma, kad su juo pasimatyti į Ugandą atvyksta Tanzanijos, Zambijos, Kongo, Rwandos, Burundi ir Centrinės Afrikos respublikos prezidentai. Kenijos prez. Jomo Kenyatta dėl ligos keliauti negali, bet siunčia specialų savo atstovą. Popiežius bus ne tik Ugandos katalikų, bet ir Ugandos prez. Milton Obote svečias.

Esama gando, kad atvyksta oficiali delegacija ir iš Nigerijos, kur vyksta civilinis karas dėl norinčios atskirti Biafras. Vatikane užsiminta, kad Paulius VI greičiausiai panaudos visą savo prestižą, kad ta proga bus suvažiuavę į specialų Nigerijos civilinį karą sustabdinti.

Kelionės tikslas yra apaštalinis: susipažins su Afrikos ka-

talikų vyskupais, kurie ta proga bus suvažiuavę į specialų simpoziumą; pašventins 12 naujų vyskupų iš įvairių Afrikos valstybių; susitiks su kitais krikščionimis ekumeniniais tikslais; su valstybių galvomis kartu ir su kiekvienu atskirai kalbės apie socialines ir ūkines naujosios Afrikos problemas ir taiką.

Specialiai Ugandai skirti šie veiksmai: atskiras susitikimas su Ugandos kunigija, lankymas istaigų, susitikimas su įvairiomis ugdantiečių grupėmis, palaiminimas 22 Ugandos kankiniam pagerbti pastatytos naujos šventovės, pakrikštijimas 22 ugdantiečių jaunuolių, kiekvienam duodant pasirinktą šventojos kankinio vardą. Tuos Ugandos kankinius Paulius VI kanonizavo 1964. Per tą laiką jis aukos dvejus pontifikales mišias ir pasakys apie 20 ilgesnių ir trumpesnių kalbų.

Apklausinėja astronautus, tiria uolėnas

Visi trys astronautai, uždarinti treileryje, buvo laivu atvežti į Havajus, iš ten lektuvu su tuo pačiu treileriu atskraidinti į Houston, Texas, į erdvių tyrinėjimo centrą, kur išbus iki rugpjūčio 13 atskirti nuo žmonių. Čia jie turės geresnes patalpas gyventi ir dirbti. Ikišiol nieko nerasta, iš ko būtų galima spręsti, kad jie atsivežė Mėnulio bacilų. Bet atsarga gėdos nedaro.

Technikinis astronautų apklausinėjimas jau yra prasidėjęs aparatų pagalba. Jų sveikatos stovis rastas labai geras — skridimą jie pakėlė geriau negu prieš juos po erdves skraidę astronautai.

Erdvių tyrinėjimo centrą jau pasiekė ir jų atvežtos iš Mėnulio uolėnos, kurias atitinkami mokslininkai pradėjo fotografuoti, uostyti, ardyti, skysčiais-chemikalais bandyti ir visai kitaip tyrinėti, kad galėtų suvokti, ar jų sudėtis slepia ką nors naujo, kas ikišiol dar nežinoma. Žemės sudėties tyrinėjimojams (geologams) ir planetologams tokia proga yra istorinė, todėl suprantamas ir jų rodymas nekantrumas — kuo grei-

čiau su visa medžiaga susipažinti, iširti ir išvadas padaryti. Tuo reikalu labai domisi ir kitų kraštų mokslininkai, laukdami progos ir patys tas uolėnas patyrinėti.

— Sovietų laivyno grupė, išbuvusi Kubos sostinės ooste visą savaitę, išplaukė atgal į vandenyną. Juos visą laiką stebėjo ir stebi JAV laivai. Ten būdami, jie atšventė Sovietų laivyno dieną, kada juos aplankė ir Castro brolis Raulas, Kubos krašto apsaugos ministeris. Jis rusams pasakė, kad jiems atviros ne tik kubiečių širdys, bet ir Kubos uostai.

— Nigerija, britai ir Tarpt. Raudonasis Kryžius sutarė naują planą Biafrai maitinti ir medikamentais aprūpinti. Biafroje maistas visai baigiasi, nes Nigerija sustabdė jo tiekimą ir išvarė Tarpt. Raud. Kryžiaus atstovą.

— JAV atstovas Sisco (vienas iš Rogers pavadotojų) buvo nusiųstas Maskvon prašyti, kad Maskva prisidėtų prie kitų trijų, kad visi kartu partatų Egiptui nelaužyti paliaubų susitarimo. Grįžo tuščiom rankom.

Popiežius pasisakė prieš pasaldintą krikščionybę

O kardinolai susirėmė dėl Vatikano autoriteto

Bažnyčioje eina procesas, kurio ateitį sunku pramatyti. Be lieka registruoti ryškiau pasiskiusius to proceso faktus. Šiuo tarpu faktus pačioj aukštojoji bažnytinė hierarchijoje. Kardinolų ar vyskų kolegija?

Belgijos kardinolas Leon Suenens, kaip čia buvo rašyta, gegužės 15 prancūzų žurnale "Informations Catholiques Internationales" aiškino, kad Bažnyčios organizacijoje įsigalėjęs formalizmas ir biurokratija. Kritikavo kardinolų kolegiją, kuri renka popiežius. Siūlė, kad popiežių rinktų vyskų kolegija. Kritikavo popiežiaus nuncios, legatus atskiruose kraštuose ir siūlė, kad informacija apie vietas bažnyčios veikimą eitų ne per juos, bet tiesiai per vietas hierarchiją.

Kardinolo mintys buvo pakartotos belgų katalikų spaudoje, o taip pat Amerikoje. Jos nepatikimos Romos kurijos žmonėms. Prieš jų svarstymą pasisakė kardinolų kolegijos pirmininkas Eugene Tisserant. Jis įžiūrėjo Suenens pasisakymuose bažnytinio autoriteto silpninimą.

Kanados kardinolas Paul Leger (kuris buvo išvykęs į Afriką ir raupuotųjų koloniją) iš Kameruno pasisakė italų laikraščiui Corriere della Sera taip pat prieš kardinolo Suenens būdą reformom svarstyti. Sakė: "Man atrodo pagarbiau, jei reikalas būtų apsvaistytas su keliais kitais vyskupais ir grupės sprendimas būtų pasiūstas popiežiui".

Ar popiežius tik klubo pirmininkas?

Leger leidosi ir į platesnį bažnytinės padėties vertinimą. Jis įžiūrėjo polemikoje norą nuvertinti popiežiaus autoritetą. Rašė: "Dabar viešoji opinija yra labai gudri ir gerai supranta, kad popiežiaus galią norima susiaurinti iki klubo prezidento ir Bažnyčią paversti didžiuliu Rotary klubu (tai sakoma su visišku respektu šiai nuopelninčiai institucijai), į kurią žmonės susirinkę savo nuomonių pareikšti ir "ką nors gero" padaryti".

J kardinolų pasisakymus įsijungė ir kiti. Suenens palankia kryptimi kalbėjo Olandijos kardinolas Bernard Alfrink. Vokietijos kunigų grupės iš Rottenburgo ir Speyerio vyskupijų pasiuntė kard. Suenens pritarimą. Pats popiežius Paulius netiesiogiai atsiliepė. Kaip informuoja "Catholic Universe Bulletin" (liepos 4), popiežius kalbėjo vienuoliam paulistam apie reikalą atsižvelgti, ar paskelbtas raštas darys naudingos ar žalingos įtakos — ne tik j tai, ar jis kels susidomėjimą. Mat, paulistų leidžiamas laikraštis buvo paskelbęs pasikalbėjimą su kardinolu Suenens, nepaisydamas valstyb. sekretoriato išpėjimų.

Ar ginčas kilo iš nuomonių skirtumo?

Sakoma, esą du kraštutiniai. Vienas — tai Romos kurijos įtakingų asmenų sustabarėjimas, noras autoritetą išlaikyti

ti diktavimu iš viršaus. Antras — tai noras atsiremti į vyskupus ir tikinčiuosius, ir dėl to kyla konfliktai, sprogimėjimai iš apačios prieš Vatikano autoritetą. Būdinga, katalikų žurnalistų grupė (apie šimtas iš 8 tautų) kreipėsi į popiežių, kad pagerintų Vatikano informacijos tarnybą, nes katalikui žurnalistui trūksta net tikslios informacijos iš Vatikano veiklos.

Vatikanas laiku nepadarė ar

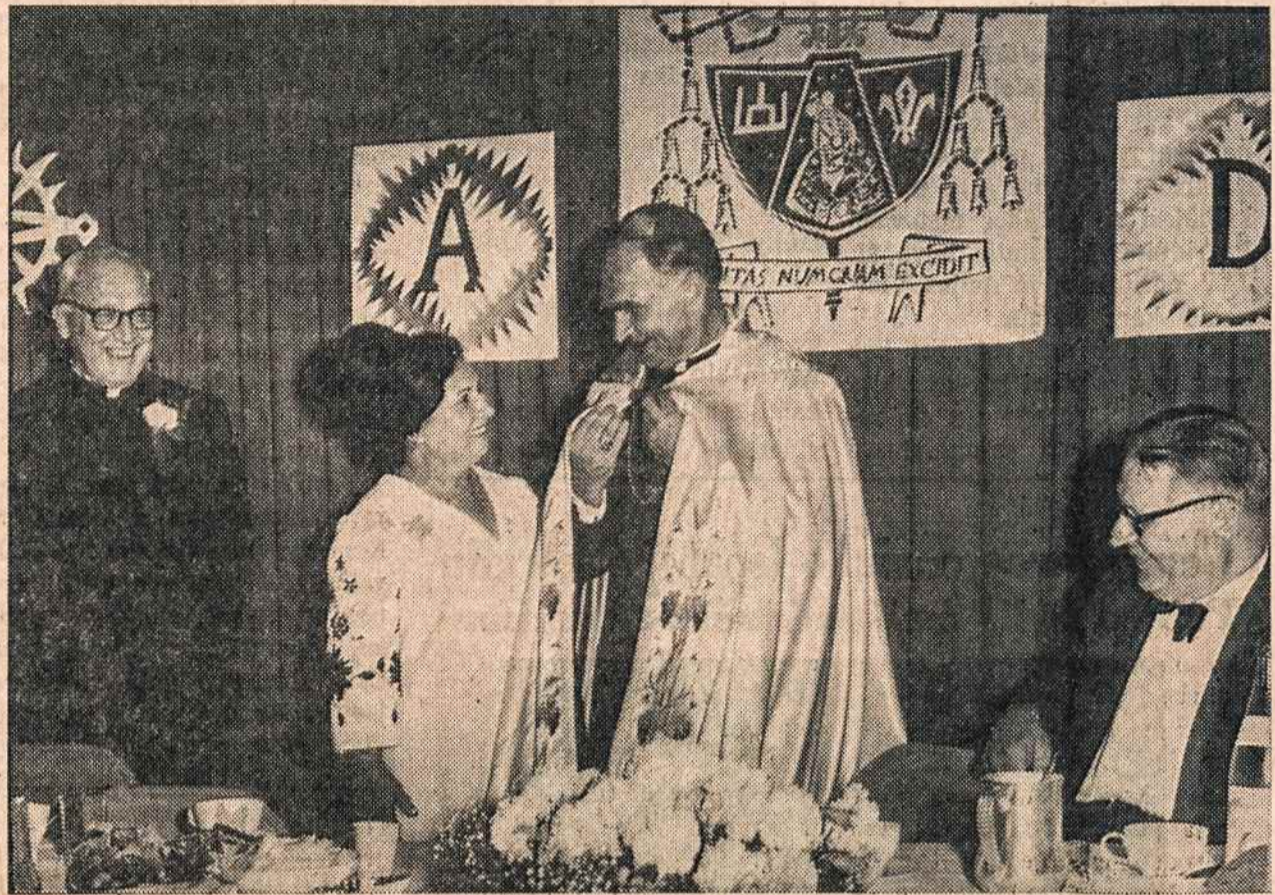
nepadarė reikalingų reformų, kuriom būtų daugiau atsižvelgta į tikinčiuosius, ir dėl to kyla konfliktai, sprogimėjimai iš apačios prieš Vatikano autoritetą. Būdinga, katalikų žurnalistų grupė (apie šimtas iš 8 tautų) kreipėsi į popiežių, kad pagerintų Vatikano informacijos tarnybą, nes katalikui žurnalistui trūksta net tikslios informacijos iš Vatikano veiklos.

Sproginėjimam priežasčių yra

ir kitokių. Apie vieną jų prabilo popiežius Paulius.

Kas yra "pasaldinta krikščionybė?"

Kai kurie žmonės — kalbėjo popiežius piligrimam — tikėjosi po Vatikano II susirinkimo "lengvesnės krikščionybės"; tikėjosi, kad po Vatikano susirinkimo nebus "jokios biurokratijos, jokio dogmatizmo, jokio asketizmo, jokio autoritėtizmo". Popiežiaus žodžiais toliau:

Pagerbiant vysk. A. Deksnį Maspeth, N.Y., p. Bublaitienė įteikia jos pačios pasiūtą kapa. Kairėje prel. J. Balkūnas, dešinėje gen. konsulas A. Simutis. Nuotr. V. Maželio

OKUPOTOJ LIETUVOJ

Ekonomistas samprotauja apie prekes ir pinigus

"Socializmo statytojai" Lietuvoje stato stato, o kai stabtelėję pasižiūri, tai neretai patys nustemba, kodėl išėjo nei šis, nei tas.

Vilniuje leidžiamo Svyturio šių metų 3-me nr. rašo:

"Jeigu 1960 metų pabaigoje visų mažmeninės prekybos prekių atsargų respublikoje bu-

vo už 176.2 mil. rublių, tai 1966 metais tos atsargos išaugo iki 275.2 mil. rublių — padidėjo beveik 1.6 karto. Šis skaičius iš tiesų didelis. Gyventojų pinigines išlaidas prekėms pirkti valstybinėje ir kooperatinėje prekyboje per šį laiką padidėjo 1.44 karto, o indėliai taupomose kasose net 3 kartus. Taigi smarkiai didėja gyventojų piniginių atsargos ir auga prekių kalnai. Čia aišku, kažkokia netvarka. Gaminame, pinigų turime, o pagamintos produkcijos nenorime pirkti. Tuo pat metu skundžiamės, esą, parduotuvėse trūksta reikalingų prekių...

...Tai todėl taip esti, kad žmogus, žinodamas, jog gamina nereikalingą daiktą, reikalauja už darbą atlyginimo, o gavęs pinigų, neperka savo gaminių, verčiau eina į taupomąją kasą ir laukia: gal kas kitas pagamins geresnį daiktą...

...yra žmonių, turinčių... vartotojišką požiūrį į gyvenimą. O kaip nebūsi vien vartotojas, jeigu mokykloje visą laiką buvo kalbama: tau visi keliai atviri, vyresnioji karta sukūrė tau laimę, ko panorėsi, to ir gausi. Deja, labai mažai kalbama, kad kitų kartų sukurtos gėrybės savo laiką nepatenkino net ir tėvų, o ką jau bekalbėti apie jų vaikus! Jiem reikia daugiau!"

Skaitytojui liko pačiam apmąstyti, ar tuose ekonomisto samprotavimuose reiškiamas nepasitenkinimas tik socialistinės pramonės gamyba, ar apskritai nusivylimas visais revoliucijos vaisiais... Neseniai praėjusiais revoliucijos jubiliejiniams (ar, kaip žmonės vadino — "eu-charistiniais") metais akis aptemdė ir ausis užkurtino įtikinėjimai, kad senoji bolševikų karta atvėrusi dabartinei kartai kelius į laimę ir sukūrusi neregėtą gyvenimo sąlygas — tik naudokitės ir džiaukitės. O jubiliejus praėjo, ir net partitais leidiny prasideda murmėjimas. (Elta)

JAV laikysena okupuotos Lietuvos atžvilgiu

"Laisvė visada palaidoja savo duobkasių" — pabrėžė Evening Capital Annapolis, Maryland, gegužės 24, cituodamas tuos žodžius iš Lietuvos atstovo J. Kajecko kalbos, pasakytos Tarptautiniam Annapolio Klubui. Kalboje ir jos atpasakojime išdėstyta JAV vyriausybės pozicija Lietuvos reikalu ir keltu brožuų pavaizduotas komunistinio režimo elgesys Lietuvoje. (E.)

SPAUDA

KAS UŽDARĖ GIMNAZIJĄ?

Buvome rašę, kad pranciškono gimnazija uždaryta dėl mokinių stokos. Atsakyti klausimą, kas dėl to kaltas, buvome palikę skaitytojui. Tėviškės Žiburiose liepos 3 Pr. G. vėdamajame tiesiai atsako:

"Turtieji Amerikos lietuviai, kurių čia esama apie milijoną, neteko vienintelės ir paskutinės lietuviškos gimnazijos, veikusios Kennebunkporte. Taip buvo su Marijanopolio gimnazija, taip buvo ir su Marijos aukštesniąja mokykla. Skirtumas kol kas tik tas, kad pastarosios nuėjo tarnauti amerikiečių visuomenei ir laikosi jos parama. Prie to reikia pridėti ir Putnamo lietuvių bendrąją, kuris taip pat likviduojamas. Tai įvyko Amerikoje, kur netrūksta nei lietuvių, nei dolerių..."

"Visa gimnazijos uždarymo tragika glūdi kietame Amerikos lietuvių abejingume. Ir kai kyla klausimas — kas uždarė gimnaziją, atsigirsta aiškus atsakymas: tai padarė ne pranciškono, o lietuvių visuomenė. Tėvai pranciškoniškai atvykę iš Europos, pilni energijos, lietuviškos dvasios — metė pagrindines savo jėgas į lietuvišką gimnaziją. Kunigai nepabūgo gana ilgų papildomų studijų Amerikos universitetuose, kol gavo valstybės reikalaujamus diplomus. Vadovybė sumaniai telkė kapitalą, kurio šimtus tūkstančių investavo gimnazijos ir su ja susijusių patalpų statyboje... Idėta daug pastangų telkti jaunimui. Sve-

"Buvo tikimasi, kad bus panaikinti krikščioniškos moralės ryšiai... kad krikščionybė bus toliau lengvo tikėjimo ir lengvos moralės". "Gal būt — sakė popiežius — viena iš priežasčių, kad mažta pašaukimai į kunigus ir religinį gyvenimą, yra perdėtas pristatymas pasaldintos krikščionybės — be heroizmo, be aukos, be kryžiaus".

Kas ir kaip bėga į "pasaldintą krikščionybę"?

Vienas iš tos pasaldintos krikščionybės reiškinijų yra kunigų vienuolių traukimas iš savo pozicijų. Italų "La Stampa" paskelbė duomenis apie kunigus bei vienuolius, kurie prašėsi atleisti iš kuniginių bei vienuolinių pareigų, ir "Oss. Romano" patvirtino, kad duomenys tikri. Pagal juos 1963-68 atleisti iš kunigų luomo prašėsi 7,137; tas skaičius reikią 1:28% kunigų ir 2,30% vienuolių, turint galvoje, kad bendras kunigų skaičius yra 260,000, vienuolių 165,000. Prašymų patenkinta 5,632. Prašymų skaičius auga — 1969 sausio 1 iki kovo 20 buvo paduota naujų prašymų 675.

Procentaliai pagal vienuolijos narių skaičių didžiausias pasitraukiančių procentas yra dominikonų (3.86 proc.), pranciškonų (3.28 proc.); jėzuitai tik šeštoj vietoj (1.96 proc.).

Tarp tikinčiųjų pastebimas kitas reiškinys. Pagal "The Catholic Universe Bulletin" (liepos 11) iškilus pasitikėjimo bažnytine vadovybe klausimui, dalis katalikų neatsakė nuo tikėjimo, pasiliko Bažnyčios nariais, bet atitolo nuo bažnyčios organizacinių formų.

Kas toliau?

Būdingas minėto kardinolo Leger pareiškimas ryšium su Suenens pasikalbėjimu: "Bažnyčia tikrai yra krizėje. Perdaug kalbama bei rašoma; nebėra laiko nei apgalvoti nei mels-tis. Turėtų būti susitarta visoje Bažnyčioje plėtomės susiaurinti kalbėjimą ir rašymą — dar geriau tai visai sustabdyti — bent metam; tada į reikalus bus žiūrima aiškiau".

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4490.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSŽVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4355.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. Laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiam New York, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai priemamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Firmos rūšies lietuviškas maistas priedinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRŪŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausias rūšies pigiausiais kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeikite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-8620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

Tel. (212) 497-8865

Alfa Jeweler
A. ŪSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas

Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Pukius importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA ŪSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelionės plačiam pasauliui
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAZIOJE LIETUVISKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 minutes pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Vila AUDRONĖ jau atidaryta ir priima svečius. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, Osterville, Cape Cod, Mass. 02655; telef. 428-8425 — Mrs. Marija Jansonas.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Sol. Stąsys Citvaras dainuoja vysk. A. Deksnio vagerbime Maspeth, N.Y. Nuotr. V. Maželio

MUZIKOS MOKYKLŲ PERTEKLIUS, BET TRŪKSTA MUZIKANTŲ

Okupotoj Lietuvoj yra pristeigta net 60 vaikų muzikos mokyklų. Tai didelis skaičius, leidžias pasididžiuoti, kad Lietuvoj niekad nebuvo taip plačiai mokoma muzikos... Bet skaičius tokiems dalykams nepatinkamas mastas. Muzikas Jonas Švedas kultūrininkų suvažiavime tvirtino, kad tos vaikų muzikos mokyklos nesugeba mokinių išmokyti muzikos tiek, kad jie tikėtų stoti į aukštesnės muzikos mokyklas. Be to, jose blogai dėstomi bendrojo lavinimo dalykai, tad tėvai nenori ir tokias mokyklas vaikus iš viso leisti. Į konservatoriją ir

penkias vidurines muzikos mokyklas, sako Švedas, stoja labai jau nedaug mokinių. Rezultatas — "respublikoje labai trūksta muzikantų".

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N Y 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Stralpenius ir korespondencijas redakcija talso savo nuožūra. Nenaudoti stralpenius suaugimi ir gražinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti stralpeniai nebūtinai. Išrašyti redakcijos nuomone. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Prietilčiai

Apie Lietuvą protarpiais pasirodo užsienio korespondentų iš Maskvos informacijos. Įgudusi korespondentų akis pagaua būdingas smulkmenas, kuriom, sakysim, Vilniaus gyvenimas praneša Maskvos gyvenimą. Tai viena korespondentų rūšis, ypačiai keliaujančių korespondentų. Kiti korespondentai, ypačiai reziduoją Maskvoje, mėgina dažnai ne tiek pastebėtus faktus žymėti, kiek "filosofuoti". Jų "filosofavimą" stipriai veikia faktas, kad jie sėdi Maskvoje. Jie yra įtakoje Maskvos, kuri gali juos išsiųsti už nepalankų "filosofavimą". Kai kurie dėl to mėgina laikytis "neutralumo". Kai kurie tiesiog atsiseda Maskvos propagandisto kėdėn. Pastarųjų pavyzdys yra David Levy, "The Montreal Star" (birželio 7) korespondentas Maskvoje. Jis kartoją savo rašinį Maskvos samprotavimus.

Norim čia atkreipti į juos dėmesį.

★

Straipsnis "Soviet Dominated Lithuania clings to its Culture" David Levy teigia, kad "lietuviai yra būdingi atkakliu prisirišimu prie savo kultūros ir kalbos"; kad "lietuviai nacionalizmo problema yra viso pasaulio problemos dalis" ir kad jos sprendimas yra prieš akis.

Tą sprendimą Levy netiesiogiai rodo, lygindamas Kinijos, Suomijos, Sovietų Sąjungos sprendimus. Kinijoje Mao sprendimas radikaliausias — siekia mažumas asimiliuoti. Suomijoje švelniau — švediškos mokyklos gali būti steigiamos tose apylinkėse, kuriose švedų yra aštunta dalis gyventojų. Sovietuose išsėda dar geriau — šalia rusų kalbos esą 14-15 kitų oficialių kalbų su jų kalbų mokyklom.

Rusų kalba — samprotauja Levy — esąs ryšys tarp skirtingų tautybių. Šia kalba estai gali susikalbėti su lietuviais; latvių rašytoją gali skaityti 230 mil. sovietinių piliečių; mažom tautybėm rusų kalba padaranti prieinamą Amerikos balsą, CBS ar kitas tarptautines transliacijas.

Rusų kalba esanti komunikacijos ryšys šiom tautybėm kaip anglų kalba esąs ryšys su pasauliu danam ir olandam.

Levy samprotavimai apie rusų kalbą kaip ryšio priemonę su pasauliu — atrodo gražūs, vaizdingi. Gražu ir naudinga mokėti kuo daugiau kalbų. Tačiau Levy nutyli, kad rusų kalba buvo primesta kitom tautybėm, jas smurtu okupuojant.

Ar gali tad būti rusų kalbos plitimas Lietuvoje ir kitur lyginamas su anglų kalbos plitimu Danijoje, Olandijoje, Skandinavijoje?

Levy samprotavimus taikant tolesnei raidai, tektų sakyti, kad rusų kalba galėtų būti ryšys su pasauliu ir Izraelio piliečiam. Žinoma, pirma reiktų Sovietam Izraelį okupuoti, o paskiau rusų kalbą padaryti oficialia šalia žydų kalbos. Kažin ar tada Levy tautiečiai būtų sužavėti jo skelbiama rusų kalbos "palaima", arba kaip jis sako, "advantages"?

★

"Dažnai keliamas klausimas, kodėl Lietuva negalėtų būti tokia atskira socialistinė valstybė kaip jos kaimynė Lenkija", rašo toliau Levy. Duoda jis ir atsakymą: esą tam kliudo Lietuvos kaip ūkinio vieneto nepajėgumas. "Nepriklausoma Lietuva tegalėtų išlaikyti eksportu (žemės ūkio produktų); bet gi jis negalėtų išlaikyti konkurencijos pasaulio rinkoje". Lietuva, "kuri buvo tarp dviejų karų vienas iš labiausiai atsil-

Dešimt dienų anksčiau, negu kalendorius rodo, atšvesti Jonines paskatino dvi priežastys: liepos vidury įvykstanti Vasario 16 gimnazijos mokslo metų pabaiga ir birželio 13-15 surengtas Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimas. Tokiu iškilmių kaip Joninių suruošimas pareikalauja iš mokinių nemaža darbo, o

kusių kraštų Europoj, dabar dramatiškai industrializuojama". tai industrializuojama Lietuva galinti ūkiškai klestėti Sovietų Sąjungos rėmuose.

Sis samprotavimas yra dažnai vartojamas Kremliaus propagandistų. Kaip Sovietai, taip ir Levy nutyli betgi faktą, kad nepriklausoma Lietuva be Sovietų paramos buvo susiradusi savo gaminiam rinkas vakarų Europoje; nutyli, kad Lietuvos piliečių gyvenimo standartas buvo aukštesnis nei Sovietų Sąjungos; nutyli taip pat, kad nepriklausomas Lietuvos gyvenimo standartas buvo taip pat aukštesnis nei dabar okupuotos ir jau tiek metų sovietinio režimo valdomos Lietuvos. O dėl Sovietų pasitaravimo dabartinei Lietuvos pramonei kelti, tai ir Levy negali nusišlepti fakto, kad ta pramonė naudojasi daugiau Sovietų Sąjungą negu Lietuvos žmones.

★

Kremliaus imperializmo ir eksploatacijos pateisinimas tokiu būdu infiltruojamas į Vakarus per Vakarų spaudą. Būdinga, kad Kanada nuo tarptautinės parodos virsta ypačiai vienu iš sovietinės propagandos prietilčių.

Prietilčių ieškoma ir daugiau. Ypač ten, kur atsparumas susilpęs. O tokia šiuo metu yra socialdemokratų vadovaujama Vokietijos politika, kuri suinteresuota derybom su Sovietais ir rytų Vokietija. Tokia norima padaryti ir Roma, kurioje kai kurie monsinjorai daug vilčių tebededa į koegzistenciją ir, kad Kremliaus nesurūstintų, baiminosi priimti net Pavergtos Europos Seimo delegaciją.

Stebėtis tokia padėtim Vakaruose netenka. Mada šiuo tarpu yra pragmatizmo ir sofistikos laikai, kuriuose žmonių bei tautų santykių pagrindinė norma — teisingumas tėra praktikuojamas tiek, kiek jis nekenkia bizniui ir patogumui, pridengtam sofistinė "taikos" aureole.

rai nusiteikus. Pradėjau net drovėtis savo batų ir kupros maišo tarp juodai dažytų kailinių su puošniai atverstais "aviniais".

Nelaimingosios Barbaros, Zigmanto Augusto numylėtinės dvasia čia švelnino visus piktmečio ženklus. Juk Stakliškės kada buvo jai priklausiusios! Nemaniau tad čia ilgai trukti, tos romantiškos srovės pagirdytas. Juoba kad klebonijoje, kur visi skubėjo sekmdienio plušoje, teradau seną ekskleboną, kurs buvo bebaigiąs savo žilos karšaties dienas. Pasi-painiojo, berods, jaunas klierikas, kurs, patyręs apie manomisią, jautriai subruzdė ir pastarnaudamas įkalbino savo tėvą mane į Nemanūnus pavėžinti. Tuo būdu pirmą kartą gavau įsitūpti kaip šlektą ratgalyje į žirnių virkščias. Visos tos aplinkybės pagaliau pačios sąvaimė pavaizdavo čionykščią būti ir be ilgos žvalgybos. Neabejojau, kad čia žmonėms nė druska galvos nekarvėno, nes jų seneliai ir proseniai žinojo, kaip jos pasigaminti iš vietinių šaltinių. Juk Didysis Lietuvos hetmonas ir Stakliškių storasta Liudvikas Pociėjus jau XVI amžiuje čia buvo pradėjęs druską gaminti ir vėliau tos pramonės atgaivinti ėmėsi Vilniaus mokslineikai, kaip Sartoris ir garsusis Jundzias.

Joninės Romuvaie

J. LUKOSIUS

prieš pat mokslo metų pabaigą jie labai užimti pamokomis. Be to, Bendruomenės darbuotojų suvažiavimui gimnazija norėjo duoti meninę programėlę, nes tos dvi institucijos Vokietijoje yra susijusios nepertraukiamais ryšiais.

Joninių iškilnių programa pradėta birželio 14 tuoj po piet: gimnazijos rėmuose atidaryta knygų ir meno, mokinių grafikos darbų ir nuotraukų iš gimnazijos gyvenimo parodos, surengtos mokytojų A. Krivicko ir kun. J. Dėdino. Buvo parodytas lietuviškas filmas apie Maironį.

Oficialiai iškilniės pradėtos 5:30 val. vak. gimnazijos direktoriaus V. Natkevičiaus kalba. Kalbėtojas pirmiausia paaikškino, kodėl jos ruošiamos. Rengėjai nori, kad svečiai pamatytų Vasario 16 gimnaziją, jos auklėtinius, jų pasiekimus sporte, mene, moksle, ir tada tie, kurie savo vaikų dar neleidžia į šią mokyklą, gal patikės jai savąjį atžalyną. O kad ta mokykla nėra prasta, rodo statistikos duomenys. Iki šiol Vasario 16 gimnazija yra baigę 70 abiturientų. Apie 30 iš jų yra išemigravę užjūrin ir įsijungę į lietuvių bendruomenės veikėjų gretas. 3 profesoriauja universitetuose. Iš gimnazijos absolventų tarpo yra kunigų, gydytojų, inžinierių, mokytojų, menininku ir kitų akademinų profesijų žmonių. Daugelis dar studijuoja įvairius mokslus. (Tolimesni direktoriaus apie gimnaziją pateikti duomenys yra pasirodę spaudoje, todėl čia jų nebeminėsim.) Jis kvietė

tėvus leisti savo gabiuosius vaikus į lietuvišką mokyklą ir susilaikyti nuo nepagrįstų priekaištų. Visokie nepagrįsti gandai labai kenkia šiam lietuviybės židiniui. Tačiau tai nereikia, kad nereikalinga jokia kritika. Kalbėtojas linkėjo, kad ir tie tautiečiai, kurie lietuviškumo išlaikymu jau nebetiki, pamatę viską iš arti, pakeistų savo isitikinimą ir surastų iėgų dirbti lietuvybei. Taigi šios Joninės turėtų padilginti aukerpėjusias sąžines ir paskatinti eelbėti jaunąją kartą nuo nutautėjimo. Pagaliau vokiškai pasveikino svečius, ypač laikraštininkus, kurie visada mieliai aprašo gimnazijos renginius vokiečių spaudoje, ir padėkojo jiems už tai.

Joninių papročius paaikškino šios šventės organizatoriai: A. Krivickas lietuviškai, o F. Skėrys — vokiškai. Toliau — tautiniai šokiai ir dainos. Muzikos mokyk. K. Motgabo dirguojamas mišrus mokinių choras padainavo 8 dainas: dvi laudies ir 6 individualių kompozitorių. Mokyk. E. Tamošaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė pašoko Ruguščius, Blezdingėlę, Lenciūgėlį, Pas močiutę augau, Jonkeli. Dainos ir taut. šokiai daugelį kartų girdėti ir matyti, bet jie kartu nauji, nes atliekami vis kitoje aplinkoje ir kitam klausytojų bei žiūrovų sąstatui. Šį kartą tykus karštos birželio dienos pavakarvys, didžiulių seno parko medžių ap-

supta aikštė sudarė dėkingą sceną ir nuotaiką dainai ir šokiui. Pastaruosius akordeonu palvdėjo iš Muencheno atvykęs stud. M. Landas.

Meninė programa buvo tęsiama ir po vakarieniės. Mokyk. E. Tamošaitienės vadovaujamos Romuvos "Raganėlės" išpildė daugiausia jos pačios sukurtus linksmus šokius — Kaminkrėčius, Ispanišką tango, Šarls-toną, Suktinį ir Jaunvstės ritmą. Jom mieliai talkininkavo pora berniuku.

Kūno kultūros mokytojo G. Bauro vadovaujami moksleiviai sužaidė krepšinio rungtynes. Tinklini žaidė mokiniai prieš mokytojus ir laimėjo.

Joninių žaidimai

Juos suorganizavo, paaikškino ir pravedė mokytojai A. Krivickas ir Fr. Skėrys. Žaidimuose dalyvavo ne tik moksleiviai, bet ir svečiai. Daug juoko sukėlė kumščiavimasis statinėse, bėgimai maišuose, lazdos stūmimas, virvės traukimas, bėgimas ant kūjokų užrištomis akimis ir t.t. Laimėtojai apdovanoti premijomis.

Nusileidus nakčiai ant Romuvos parko, buvo uždegtas Joninių laužas. Jaunimas šokinėjo per ugnį, dainavo ir šoko, parko kūdroje plukdė vainikėlius, pakūrimais ieškojo paparčio žiedo, nors jis tą naktį nepražydo (buvo birželio 14-5)...

Po vidurnakčio visas linksnumas persimetė į skautų įrengtą barą. Nors smogiamųjų gerimų nebuvo, bet kai kurie svečiai jų pasirūpino iš kitų šaltinių ir kiek per daug įkaito.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai šoka tautinius šokius Joninių šventėje.

PER VOKIEČIŲ VALDOMĄ NEMUNĄ

Nejaukios sodybos, be medžių, be sodų greitai nublausė mano važiuotę. Tai buvo tik prieš karą išsikilnoję vienasėdžiai. Tas pakrikimas neužkrėtė tiktai "akalicių". Senomis šlektiškėmis tradicijomis gyvendamos, jos lyg baiminosi iš lizdo iškrikti ir juo mažiausiai dėjos si su "mužikais". Mano guvus veikas guodėsi, koks kartais esti keblus daiktas į tų "ponų" kompaniją patekus: nei jiems kaliniai betinką prie pietų, nei tavo rankos prie visokių jų "nočynų"...

Pro garsiąją Pocių (Pacų) rezidenciją Jezne pravažiavau nusustodamas. Pulkį mūro bažnyčia, tų pačių Pocių statyba, čia didingai viena teatstavovo senam Lietuvos prastatnumui. Pocius dabar buvo verštas palociaus, o palocius Pocius — nei vieno nei antro čia nebėliko nė duokės. Didikų vaikai skolose prigirė, o rūmai arba sudegė (apie 1837) arba skolininkų buvo vandališkai išdraskyti. Ant ežero kranto beistvėrė, vis dar savo kresnu stiliu akį džiugindami, tik seni tvartai, o gal daržinės ar klėtys.

Man čia sustoti maža buvo prasmės dėl to, kad žinojau kleboną išvažiavus į Vilnių su pora "pocininkų" unijos gaivinti. Buvo, mat, neseniai Butrimony-

se apylinkės kunigai susivažiavę momento reikalams aptarti. Keli dvarininkai iš "Obyvatelių Komiteto" mėgino tuo būdu kunigiją užrauti unijos ragaišiu. Bet miltai nesiklijavo ir mielės nekėlė... Atsiminiau dar savo jaunesniųjų dienų čia pritirtus nemalonumus, kai būdamas gimnazistas iš Marijampolės su keliais savo draugais dviračiais drožiau pro čia į Vilnių į Mokslo Draugijos susirinkimą. Klebonas tada mus palaike "cicilikalais", nes lietuviškai tekalbėjom, ir nakvynė užrakino mus daržinėj pristatęs paktinį daborti. Tik rytą, su šiksnosparniais dobilų šalinė nusiūdė, sužinojome, jog dėl mūsų klebonija visą naktį nebuvo miegojusi bijodama, kad padegsim...

Pasitenkinau tad šį kartą paprašęs čionykštį Mykolą Arkan-gelą neužmiršti, jei reiktų, savo bibliškųjų tradicijų ir pasukau Nemunop.

Nemaniūnų užkampis mane nustebino ne tik nepaprasta bažnyčia smiltingam Nemuno vandališkai išdraskyti. Ant ežero kranto beistvėrė, vis dar savo kresnu stiliu akį džiugindami, tik seni tvartai, o gal daržinės ar klėtys.

Skaisčiaakis senelis su karčia romantiko šypsena klausėsi tų atpasakojimų, bet, matyti, nedėjo jų į germanų kultūros lobyną, kurs jam buvo tik iš knygų pažįstamas. Nusivylimai, bet, yra taip kenksmingi senatvėje! Širdies kupinas, jis iš jos lipdė pasaulį. Mano misija jį taip pat apvelkė tik patrijotiniu sentimentalizmu. Kaip šeimnininkas, tas visas kampelis atrodė lyg atskirtas nuo dabarties ir nuo visos to meto tikrenybės. Prieš klebonijos langus aš pastebėjau, kaip nuo senų senovės, gražiai išlaikytą darželį su rudens pakastom gėlėm. Kas tuomet kur nors kitur tokiais dalykais buvo besirūpinęs!

(Bus daugiau)

Jaunimas visą naktį šoko. Muziką parūpino kun. J. Dėdinas.

blėsti, buvo kepaama bulvės, kuriuos paryčiumi buvo ypatingai parūpinti.

Nuo įvairių linksmybių pavargusiems lietuvių darbo kuopa iš Miesau buvo pastačiusi trejetą palapinių ir jas aprūpinusi net kariškėmis lovėlėmis. Nedaugelis jomis tepasinaudojė. Sekmdienį patekėjusi saule daugelį rado tomis pačiomis akimis.

Baro laikymas skautams davė keletą šimtų DM pelno, kuris bus panaudotas jų kelionei į Anglijos skautų stovyklą šią vasarą apmokėti.

Iki šiol gautomis žiniomis, Jonines Romuvoje gražiai aprašė ir nuotraukų išsispausdino 6 vokiečių laikraščiai, o "Weinheimer Nachrichten" rašė net du kartus.

Po linksmybių — susimąstymas

Birželio 15-oji buvo skirta giliam susimąstymam, kuriuos 9 val. pradėjo kun. Br. Liubinas mišiomis ir pamokslu Romuvos parke. To sekmdienio Evangelijoje buvo kalbama apie gerąjį ganytoją, ieškančią praužvusios avelės. Šv. Rašto mintis pamoksininkas vykusiai perkėlė į šių dienų lietuviškojo gyvenimo tikrovę.

Pirmausia jis pastebėjo, jog kiekvienais metais birželio vidury lietuvių prisimena savo tautos išblaškymą, pradėtą prieš 28-rius metus masiniais trėmimais į Sibirą ir kitas tolimas Rusijos imperijos sritis.

Iškėlė tris pamokymo momentus. Šv. Petras kviečia visus budėti. Budrumas reikalingas visiem žmonėm, bet ypač mum trentiniam. Turime budėti, kad mūsų neapvaldytų žmogiškieji silpnūmai. Visi jų turime. Tik farizėjai galvojo esą tobuli žmonės. Ir vakarykščioje šventėje buvo pademonstruoti žmogiškieji silpnūmai. Prie jų priklauso ne tik savo nuomonės gynimas kumščiais, bet ir kitų nusistatymo nevertinimas. Pažiūrų skirtingumas paverčiamas asmeniniais ginčiais ir barniais, kuriais nereikalingai eikvojama energija. Gaila švaraus popierio, gadinamo nešvariems ginčiam.

Turime labai gerai įsidėmėti šv. Petro žodžius — būkite blaivūs ir budėkite, nes jūs priešas velnias slankioja aplinkui. Tikra, jog yra velniškų jėgų, norinčių mus sukaldyti ir sunaikinti. Mūsų tėvynę pavergusios ideologijos atstovai labai džiaugtųsi, jei nebūt šios Romuvos, šios Vasario 16 gimnazijos pastato, jei neplevėsuo-tų mūsų trispalvė, kuri šiandien moksleivių atneša ir pastatyta prieš Dievo altorių (pamaldose dalyvavo ateitininkų, skautų ir Lietuvos vėliavos). Turime būti blaivūs, norėdami išlaikyti šias vertybes. Griaunamos jėgos veikia slapčiausiai būdais. Jei jos būtų išaiškintos, nustotų savo paveikumu.

Dienos Evangelija kalba apie tyruose paklydusią ir ieškomą avelę. Vakar ir užvakar Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas svarstė lietuviybės išlaikymo ir kt. problemas. Jos vadovai stengiasi suburti visus tautiečius po viena vėliava. Tuo jie panašūs į tą gerąjį ganytoją, bieškantį paklydusios avelės, kad gražintų ją į kaimenę. O bendruomeninė veikia lygintina su gerojo ganytojo darbu. Tvėrėjas yra sukūręs žmogų, priklausančią kuriai nors tautai. Pagalba nuo savo tautos betolstantiam žmogui vėl grįžti prie jos panaši į gerojo ganytojo misiją.

Kita Evangelijos mintis yra stiprinanti. Yra ženklų, rodančių, kad Dievas mūsų darbus laimina. Jei Jis nelaimintų, vargu jau šiandien galėtume susirinkti dirbti, linksmintis ir melstis savoje sodyboje, o mūsų jaunimas mokytlis savoje

(nukelta į 4 psl.)

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

P. KLIMAS

(8) Iš inteligentų čia, be kunigo, pasiliko daktaras Mongirdas, kuriam sudegė ambulatorija ir prietaisai, vaistininkas Juodelė ir zakristijonas. Kunigui Aukštoluii parvažiavus, pažinau jį linksmą, aprūpintą ir svetingą. Bet tvarkingos audiencijos man nepavyko gauti rūpimais klausimais, nes kunigas visai nekreipė dėmesio į mano misiją, daug daugiau užimtas kitais savo svečiais, prieteliais ir prietelkomis iš apylinkės. Juoba, kad toji šlektiškoji kompanija mėgo šlektiškai kalbėti, o aš tuomet kaip ir šiandien prie tokios puikybės nebuvau priaukęs. Tuo būdu aš nustojau ne tik rūpimų informacijų, bet ir nepabaigiamos gausybės žinių apie medžioklę ir kortų meną.

Rytą 5 valandą jau buvau savo valizą pakoręs ant kupros, eidamas ieškoti arklų ir Stakliškes. Bet katalikai atsisakė mane vežti šventadienį pigiau

kaip už tris rublius. Arklų dėl to čia būta! Taupydamas visuomenės lėšas, tariaus paaukoti net tikybinės ambicijas, bet atšventęs žydelis, pasinaudojęs rinkos konjunkktūra, užsiprašė net 5 rublius. Dūlinau tad ir toliau pėsčias, pasitikėdamas atgautomis jėgomis po gausių nepavyko gauti rūpimais klausimais, nes kunigas visai nekreipė dėmesio į mano misiją, daug daugiau užimtas kitais savo svečiais, prieteliais ir prietelkomis iš apylinkės. Juoba, kad toji šlektiškoji kompanija mėgo šlektiškai kalbėti, o aš tuomet kaip ir šiandien prie tokios puikybės nebuvau priaukęs. Tuo būdu aš nustojau ne tik rūpimų informacijų, bet ir nepabaigiamos gausybės žinių apie medžioklę ir kortų meną.

Pakelės čia mane kitoniškai sužavėjo. Nebemačiau apkasų, nei skurdžių trobelininkų. Visur trobos aukštos, švarios, ūkininkai atrodė būvę turtingi. Dar daugiau atsipūčiau pamatęs laukuose arklų, karvių ir senai nebeamatytų avių ir kiaulių. Pakalbines du šventadieniškai nusipusčiusius berniokus su atriestom skrandinėm, patyriau, kad ta apylinkė mažai nukentėjo ir nepajuto "inkvizicijų" (taip tuomet vadinome vokiečių revkizicijas). Iš tikrųjų, tik vieną sodžių bemačiau išdegintą netoli Stakliškių. Malonu buvo matyti ir žmones į bažnyčią einant gražiai apsitačius ir ge-

PLB visuomeninės veiklos gairės

PLB Valdyba, išeidama iš tų tikslų bei uždavinių, kuriuos keičia Lietuvos Chartos vykdymas ir likiminiai mūsų rūpesčiai, savo posėdžiuose apsvačiusi bendro darbo būdus bei priemones, priėjo prie šių išvadų.

Atėjo metas skirti Lietuvai Bendruomenės laisvojo pasaulio lietuvių gyvenime tą vietą, kuri jai iš esmės ir paskirties priklauso. Būdamas atvira kiekvienam lietuviui, nes remiasi vieninteliu tautiniu pagrindu ir tvarkosi demokratinio būdu, Bendruomenė yra natūrali organizacinė laisvojo pasaulio lietuvių jungtis, tad būtų idealu, kad jos padaliniai veiktų visur bendram tautiniam darbui dirbti ir lietuviams atstovauti.

Iš kitos pusės turim atvirai žvelgti į gyvenimą ir skaitytis su faktu, kad taip pat egzistuoja ir specialios paskirties mūsų politiniai bei visuomeniniai veiksniai ir kiti junginiai. Tiek jų, tiek Bendruomenės pagrindinis tikslas — nepriklausomas Lietuvos valstybės atstatymas. Nepriklausomos Lietuvos atstatymui gi pagrindinė sąlyga — tai gyva pati lietuvių tauta. Tad tautinės gyvybės išlaikymas tiek gimtajame krašte, tiek svetur yra didysis visų lietuvių rūpestis ir tikslas. Tam yra taip pat būtinas politinių, visuomeninių ir kultūrinių mūsų siekimų ir darbų derinimas. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, siekdama mūsų darbų darnos, laikosi ir kitus kviečia laikytis šių principų:

1. PLB remia Nepriklausomos Lietuvos tęstinumą atstovus — diplomatinės bei konsularinės tarnybos narius, su jais lojaliai bendradarbiauja ir rūpinasi jų postų išlaikymu.

Joninės Romuvoj

(atkelta iš 3 psl.)

gimnazijoje. Už tai turime Jam dėkoti ir vienas kitą mylėti.

Per pamaldas buvo giedamos lietuviškos giesmės.

Tuo pat metu evangelikai mokiniai ir Bendruomenės darbuotojų suvažiavimo dalyviai meldėsi Vasario 16 gimnazijoje. Pamaldom vadovavo ir progai pritaikintą pamokslą pasakė tikybos dėstytojas Fr. Skėrys.

Baisius Birželis ir sukilimas

11 val. Rennhofo pilies salėje buvo paminėtas Baisius Birželis — prieš 28 metus bolševikų pradėti masiniai Pabalio gyventojų trėmimai, apie kuriuos tik probekšmiais buvo užsiminęs kun. Liubinas savo pamokse. Kalbėjo Vas. 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius. Jis nurodė, kad kai kurie pasisako prieš tuos minėjimus ir vadina juos ašaromis, nes grūdžios Vakaruose esančiųjų kalbos nieko nepadedančios Sibire kenčiantiems. Prie kalbės daliniai teisingas. Mes per trėmimų met. minėjimus dažnai per daug kalbame apie kančias ir per mažai pabrėžiam herojinis aspektus, pasireiškusius 1941 sukilimė prieš bolševikus ir antrosios sovietų okupacijos metu. 1941 sukilimu buvo atstatyta nepriklausoma Lietuvos valstybė.

Apie herojiškus mūsų partizanų žygius reikia kalbėti ypač šiandien, kai daugelis užmiršta jų mums paliktą kraujo testamentą bei sovietų klastą ir be reikiamos atsargos bando sėsti į koegzistencinius ratus.

Dėl ko gi kilo partizaninis sąjūdis? Autentiškiausia atsakymą randame Daumanto knygoje "Partizanai už geležinės uždangos". Lietuviai teisingai galvojo, kad joks okupantas — nei sovietinis, nei hitlerinis — neturi teisės vykdyti mūsų krašte mobilizaciją, todėl ją ignoravo. Dėl to mūsų žmonės labai nukentėjo, ypač nuo maskviš-

2. Santykiuose su Vliku PLB pripažįsta, kad Vlikas, sudarytas politinių lietuvių srovių ir laisvės kovos sąjūdžių pagrindu, vadovauja politinei lietuvių bendrosios kovai. PLB susitaria su Vliku dėl bendros veiklos linijos, darbų derinimo ir abipusės pagalbos. Organizacijai Vliko tvarkymai PLB laiko jį sudarančių grupių ir jo organų (seimo, tarybos, valdybos) vidaus reikalų ir jokių atvejų į tai nesikiša. PLB nenumato įsijungti į Vliką kaip jį sudaranti grupė.

3. Atskirų kraštų lietuvių bendruomenės taip pat turi ir savų politinių organų specialiai Lietuvos laisvinimui rūpintis. Natūralu, kad jie palaiko ryšius su Vliku ir PLB Valdyba. Iš kitos pusės Bendruomenė taip pat siekia sutarti bei su-

derinto bendradarbiavimo su kitais politiniais veiksniais bei specialiu paskirčių organizacijomis įvairiuose kraštuose.

4. Lietuvių Bendruomenė siekia tarpusavio susipratimo su politinėmis ir visuomeninėmis lietuvių grupėmis, todėl domisi pozityvia jų veikla.

5. Atskirų kraštų lietuvių bendruomenės artimai susiduria su vietiniais valstybiniais organais ir tų kraštų visuomenėmis. Todėl stengiasi šią aplinką panaudoti Lietuvos laisvės bylai populiarinti ir tautinei lietuvių kultūrai pristatyti. Bendruomenių pareiga sekti period. gyvenamo krašto spaudą bei kitus leidinius ir tinkamai reaguoti į tendencijas bei nepalankius pasireiškimus, o ypač kovoti su komunistinės propagandos kėsmais.

6. Lietuvių tautos likimas artimai susijęs su kitų pavergtų tautų likimu. Todėl Lietuvių Bendruomenė ieško gerų santykių su tų tautų išeivija ir artimai bendradarbiauja laisvės kovoje.

7. Okupacija mus dirbtinai atskyrė nuo tėvynėje likusios tautos. Tačiau esame vieni kitų reikalingi. Santykiuose su gimtoju kraštu PLB laikysena apsprendžia Lietuvos Charta, lietuvių veiksmų Clevelando 1966 sausio 22-23 konferencijos susitarimas ir PLB III Seimo nutarimai. Bendruomenė kviečia liautis šį klausimą kelti ginčo keliu viešumoje, nes jis daugiausia skaldo laisvojo pasaulio lietuvių visuomenę ir tuo padeda okupanto tikslams. Santykiuose su gimtojo krašto lietuviams turime pasitikėti laisvųjų lietuvių sąmoningumu ir subrendimu, jų sąžinės jautrumu ir tautinės garbės suvokimu.

PLB Valdyba

Lietuvos Vyčių 56 seimo organizacinis komitetas. Sėdi iš k. į d.: garbės pirm. dr. J. J. Stukas, dvasios vadas kun. P. Žemėklis, pirm. L. Janonis, sek. D. Dutkus; stovi iš k. į d.: E. Schmidt, L. Stukas, J. Schmidt, L. Stuklėnė, A. Mitchell, V. Dutkus, K. Šipalia. Nuotraukos trūksta: M. Grinewich, A. Kleim, A. Kober, M. Kober, N. Kober ir F. Vaško. Nuotr. Nagrod Studijos

kio okupanto. Vyrai bėgo į miškus slėptis. Jie buvo medžiojami kaip kokie žvėrys. Iš to kilo ginkluotas pasipriešinimas. Tėko priešintis ir prieš plėšikaujančius raudonarmiečius, norint apginti likusį turtą. Negalėjo lietuviai nereaguoti ir į sovietų vykdomą terorą prieš visus tuos, kurie okupantams nors įtartinai pasirodė. Studentija nemanė, kad Vakarų sąjungininkai, laimėję karą prieš Hitlerį, leis Stalinui naikinti Europos tautas. Jaunimas tikėjo laisvę ir buvo pasiryžęs ją ginti.

Partizanai pirmiausia stengėsi sutrukdyti mobilizaciją ir tramdyti pačius uoliuosius komunistų bendradarbius. Jie taip pat trukdė sovietinius rinkimus ir revkizijų išreikalavimą. Į lietuvių pasipriešinimą bolševikai atsakė trėmimais ir kitokiu teroru. Tuo būdu įtampa tarp Lietuvos gyventojų ir okupantų pasiekė aukščiausią laipsnį 1947-48. Pralietas daug kraujo iš abiejų pusių. Lietuviai jį liejo gindamiesi, o sovietai — puldami. Negalėdami priešintis milžiniškai rusų ginklų ir žmonių persvarai, partizanai turėjo kapituliuoti.

Partizaniniame sąjūdy dalyvavo visų Lietuvos socialinių sluoksnių atstovai, visų profesijų žmonės. Daugelis jų mirė karžygių mirtimi ir tapo herojais. Jų priesaky stovi Daumantas — Skrajūnas — Juozas Lukša. Jis du kartus prasiiveržė pro bolševikų saugomą geležinę uždangą į Vakarų ir atnešė mums Lietuvos tikinčiųjų

laiską popiežių, pavergtų broklių laišką laisviesiems lietuviams ir partizanų sąjūdį bei žygius dokumentavo knygoje, kuri, tur būt, bus pagrindinis žinių šaltinis mum ir ateinančiom kartoms. 1950 jis grįžo tėvynės tęsti kovos prieš okupantą, buvo išduotas ir žuvo.

Ar ginkluotas pasipriešinimas buvo prasmingas? Paprastai teigiamai vertinami tie žygiai, kurie atneša laimėjimą, ir smerkiami, kurie baigiasi pralaimėjimu. Neabejojame dėl 1918-20 kovų reikalingumo, nes jį galino sukurti nepriklausomą valstybę. Ir 1941 sukilimo pasėka buvo nepriklausomybės atstatymas nors penketai savaičių. 1944-53 pasipriešinimas ginklu kainavo per 30 tūkstančių jaunų vyrų gyvybių ir užtraukė okupantų rūstybę, pasireiškusią masiniais trėmimais ir žudymais, ir, iš paviršiaus žiūrint, nieko apčiuopiamo nedavė. Tai gi vadinamą realistų akimis, jis buvo beprasmiškas ir net žalingas.

Pragmatistai paprastai prašliauzia dalykų paviršiumi, nepasiekdami gelmių. Jie supranta tik kovą už apčiuopiamas vertybes. Tačiau šiandien laisvės, tiesa, religija laikomos tokiomis pat realiom vertybėmis kaip ir gyvybė ar turtas. Gyvenimo praktika taip pat rodo, jog už idealines vertybes kovojama ne mažiau narsiai, kaip ir už medžiagines. Lietuviam nuo senų laikų yra būdinga laisvės bei tiesos meilė ir žmoniškumas. Ir partizaninio pasipriešinimo pagrindinis motyvas buvo laisvės

ir tiesos gynimas. Kova už šias vertybes visados turi gilią prasmę. Kiekvienas doras žmogus turi kovoti už laisvę ir tiesą, nepaisydamas ar jis laimės ar pralaimės. Beprasmiškas yra tik pasidavimas be kovos. Jei lietuvi 1944 būtų nuolankiai atidavę priešui duris, aukų visvien nebūtų išvengę. Bet tos aukos tuo atveju būtų buvusios mažiau reikšmingos. Pirmoji bolševikų okupacija 1940 buvo priimta be šūvio, bet bolševikai Baisių Birželį visvien suruošė. Tad nėra pagrindo manyti, kad jie būtų geriau pasielgę ir antrosios okupacijos metu, jei ir nebūtų buvę ginkluoto pasipriešinimo.

Partizanų kovos ir aukos turi labai didelę įtaką ir dabartiniam Lietuvos jaunimo nusistatymui okupanto atžvilgiu. Nereikia smerkti partizaninio sąjūdžio, bet labai apgalvėta, kad jam nepasisėkė iškovoti mūsų tautai laisvės. Partizanai pralaimėjo ginklų kovą, bet laimėjo ją idealioji plotmė. Jie tapo šaukliais ateinančiom kartom niekadods neapsiprasti su vergija ir kovoti dėl laisvės. Tokia yra partizaninių kovų prasmė.

Mokslievių tėvų susirinkimas

Po Baisiojo Birželio minėjimo įvyko Vasario 16 gimnazijos mokinių tėvų susirinkimas, kuriam pirmininkavo R. Tenzegolskis. Susirinkusius pasveikino J. Glenža "Labdaros" draugijos vardu. Pagrindinis jos tikslas — šelpiti mokslus einantį jaunimą.

Radiniai prie Negyvosios jūros

Silpnybė ar pažangos veiksniys?

Žmonės mėgsta naujienas, jų ieško, jas gauda. Šiuo požūriu lygindami vyrus su moterimis, lengvai pastebėsime, kad vieni kitiems neužsileidžia. Skirtumas reiškiasi tik susidomėjimo objektuose. Moterį labiau domina dalykai, kurie yra arti jos. Vyrų smalsumas nesiriboją batarpišku, profesiniu ar geografiniu, įvykių artumu. Jis nori sužinoti, kas dedasi ne tik mūsų planetoje, bet ir beribėje visatoje.

Vyrai sarkastiškai juokiasi iš moterų, kad jos valandomis užima telefono linijas arba ilgą laiką išstovi, susitikusios maisto krautuvelyje arba prie bažnyčios, gyvai ir labai smulkmeniškai aptardamos kaimynystės naujienas. Bet tie patys vyrai iš ryto pirmiausia griežia laikraštį. Ir visai net nežino, ką jie dedasi į burną pusryčiaudami. Vadinasi, pasak praežodžio, puodas vanoja katilą, o abu lygiai juodi... Bet palauk! Ar tikrai juodi?

Geriau pagalvojus, ne vienam pradeda rodytis, kad šita žmogaus prigimties savybė nevisada yra neigiamai vertintina, juoba besąlygiškai smerktina. Be šito akstino be noro atrasti, pažinti gamtos įstatymus, nežinomus kraštus, planetas nebūtų buvę Kolumbo, Newtono, šių dienų astronautų.

Tikrai smerktinas arba bent apgalvėtinai yra kriminalinių sensacijų gaudymas, už kurių, pasak rimtų psichoanalistų, labai dažnai slepiasi savo paties kriminalinių palinkimų arba net slaptų nusikaltimų pateisavimo siekimas, ieškojimas. "Va, ne aš vienas toks," guodžiasi vargšas. "Yra už mane blogesnių."

"Geltonoji" spauda

Kalbamaji žmogaus prigimties brooža, žinių alkį, išnaudoja vadinamoji "geltonoji" spauda. Ji didelėmis raidėmis ir net pirmame puslapyje registruoja tokius dalykus, kaip sadistiški nužudymai, lytiniai išskrypimai, šeimų iširimai. Tai "geltonosios" spaudos ypatingai mėgiamos temos. Bet ir naujos mokslinės teorijos bei visokie išradimai ar atradimai tos spaudos yra taip skaitytojui pristatomi, kad nusilpnintų jo moralinį atsparumą arba tikimus ir tikrus dalykus padarytų abejotinais. Labai ryškus pavyzdys — tai Negyvosios jūros radiniai Šventojoje Zemėje.

Toji jūra, tikrumoje, yra ežeras, gana didelis, į pietryčius nuo Jeruzalės. Tas ežeras yra taip pavadintas dėl to, kad, dėl ypatingos cheminės vandens sudėties, jame nerandama jokios arba beveik jokios, kituose vandenyse užtikamos gyvūnijos bei augmenijos. Senajame įstatyme rašdame to vienintelio geografinio fenomeno išaiškinimą. Bet mes čia prie jo nesustosime. Mum čia rūpi ne pati jūra, bet jos vardų pavadinimai radiniai.

Negyvosios jūros radiniai prie kelierius metus jūros apylinkėje buvo atsiuiktinai surasti keli seno pergamento rituliai. Pergamentas, padarytas iš gyvulių odos, yra daug patvarresnis už egiptiečių popyrą ir mūsų dienų popierį. Rituliai pateko į rankas mokslininkų

Tėvai klausinėjo apie vykdomas naujas auklėjimo reformas, susijusias su suteikimu mokiniams daugiau laisvės, apie planuojamą statyti naują bendrabutį, apie senojo bendrabučio rekonstruotus ir kitką. Į klausimus išsamiai atsakė gimnazijos direktorius V. Natkevičius.

Nutarta dar kartą susirinkti po mėnesio mokslo metam baigiantis ir išsiriški naujų tėvų komitetą.

MONSINJORAS LEONARDAS C. GIZINSKAS

archeologų, kurių Palestinoje galima sutikti nemažai. Tie mokslininkai, senovės tyrinėtojai, atstovauja įvairiom tautom: anglam, vokiečiam, prancūziam, italiam. Jie dažnai dirba sutartinai. Bet kartais stebėtoja ima pagunda paklausti, ar sutarimas nebūtų dar sklaidesnis, jei nesimaišytų tokie veiksniai, kaip tradicinis antagonyzmas, tautinės ambicijos ir suprantamas žmogiškas noras būti pirmam, "atradusiam naują Ameriką". Net ir mokslininkai neturi imuniteto prieš tokias žmogiškas silpnības, kurias kas dieną užtikiname paprastuose "mirtinguosiuose".

Kaip ten bebūtų, veikia į spaudą pateko žinia, kad Palestinoje rasti labai seni raštai, iš kurių laukiama daugiausia šviesos ir daugiau žinių apie Kristaus laikus.

Sapnai ir paradoksai

Tai žiniai pasklidus kauriose grupėse bei visuomenės sluoksniuose prasidėjo nemažas susijaudinimas. Idomu, kad to susijaudinimo buvo rodoma ne tiek katalikų bei šiaip tvirtai apsisprendusių krikščionių tarpe, kiek tarp tokių, kuriems būtų daug geriau, jei nei Kristaus, nei Evangelijos visišškai nebūtų buvę, kurių pašamonėje slypi nujautimas, kad jų gyvenimas nesiderina, bent pilnai nesiderina, su Evangelijos idealais.

Kokį sąmyšį kauriuose protuose sukėlė netikslus Negyvosios jūros radinių pristatymas, parodo šis atsitikimas.

PATIKSLINIMAS

Darbininko 43-me numery, birželio 20, J. Jasys gražiai aprašo Nepriklausomybės akto signataro P. Klimo gyvenimą ir jo tarnybą Lietuvai bei patirtas kančias nacių ir bolševikų nagauso.

Iš P. Klimo gyvenimo aprašymo tenka spėti J. Jasį buvus Klimų kaimynų, gi dabartinį adresą nurodo: London, Conn., Amerikoje.

Atpasakojęs, kaip vokiečių naciai Klimą areštavo Prancūzijoje ir etapo keliu atvarė jį per šešis mėnesius į Kauno sunkiųjų darbų kalėjimą. J. Jasys sako, kad Klimas į Kauną patekęs per Klaipėdą. Matyti, J. Jasys buvo taip painformuotas. Kaip tik tuo metu gyvenau Kaune, ir iš savo bičiulių gydytojų patyriau, kad, padarius tam tikrą intervenciją, vokiečių gen. Justo (buvusio Vokietijos karo attachė Lietuvoje) dėka P. Klimas greit iš kalėjimo buvo išleistas, tiesa, leizgyvis...

Toliau J. Jasys teigia: "Karas pakrypta Hitlerio nenuadai. Lietuvon vėl veržiasi bolševikai. Petras Klimas dėl nežinomų priežasčių ir vakarus nesitrukia..." Čia ir vėl įšvelia netikslumas. Kai mano žmona su savo seserimi ir vaikais iš savo gimtinės arkliais pasiekė Tauragę, jos tenai jau rado belaukiantį su kitais pabėgėliais ir Petrą Klimą, kurį gerai pažinojo. Kadangi apie žygiuojančius bolševikus tikslų žinių neturėta, o vokiečių leidimo sienai pereiti laukimas jau buvo daugeliui įgrįšęs, Klimas su kitais savo draugais porai dienų, sakėsi, vykstas atsiveikinti su pažįstamais. Kaip tyčia, vienas raudonarmiečių dalinys, prasiiveržęs gilyn į iš šono, atkirto Klimui ir jo bičiuliui kelią atgal į Tauragės stotį.

Atkirštuosius bėglius bolševikai sulaukė, įsakė grįžti į namus, gi vokiečiai pasiilkiusius Tauragėje praleido per sieną geležinkelio Tilžės link. Taip mano žmona P. Klimo daugiau ir nebepamatė.

Dr. P. Mačiulis

Prieš Velykas sutikau vieną pažįstamą, apie kurio pasaulėžiūrą nujaučiau, kad ji gerokai skiriasi nuo manosios. Paklausiau, kaip jis ir jo šeima ruošiasi švęsti Velykas. Paklaustas nusisypsojo ir pareiškė abejojimą, ar bėra prasminga švęsti Velykas po to, kada Negyvosios jūros radiniai "irodė", kad Evangelijų tekstai turės būti "perredaguoti", kad evangelistų surašytoji Kristaus biografija "nėra tiksliai". Pastarajam teigimui pailiustruoti jis pasakė, kad Naujajame Testamente Paskutinės Vakarienes, kaip mišių aukos prototipo, aprašymas esąs "klaidinantis". Pasak jo, remiantis Negyvosios jūros radiniais, per Paskutinę Vakariene nieko ypatingo, nieko naujo neįvykę, nes visa tai buvę daroma per ilgą laiką esant, tam tikros žydų grupės, tiksliau — sektos, kurios nariu, matyti, buvęs ir Jėzus iš Nazareto. Pasikalbėjimo dalyvis žiūrėjo į mane lyg ir su tam tikru pasigailėjimu. Aš jam atrodžiau ignorantas, nežinąs "paskutiniųjų mokslo davinų".

Kur galima rasti tuos pergamento ritulius?

Šių eilučių autorius nėra nei skaitęs, nei matęs tų Negyvosios jūros pergamento ritulį. Tačiau aš nežinau Amerikoje gyvenančio asmens, kuris būtų tai padaręs. Tai padaryti gali tik kvalifikuoti, specialiai pasirušę asmenys. Reikalinga atlikti archeologijos ir ypatingai paleografijos studijas.

Dalis tų radinių, kiek žinoma, jau yra Vatikano žinioje. Prie jų gali prieiti, gavę leidimą, kvalifikuoti mokslininkai. Tai yra pastovi Vatikano praktika. Pavyzdžiui, spaudoje buvo minėta, kad pasižymėjęs mūsų istorikas prof. Z. Ivinskis ilgą laiką tyrinėjo Vatikano bibliotekose esančius Lietuva liečiančius dokumentus. Kita dalis Negyvosios jūros radinių dar tebėra Jeruzalės mokslo įstaigose.

Ar būtina pačiam matyti tuos dokumentus?

Yra tokia filosofijos mokslo šaka, kuri vadinasi gnoseologija. Lietuviškai išvertus, tai būtų pažinties mokslas. Ten randame, tarp kitko, tokią taisyklę, kad savo sričių žinovais reikia pasitikėti ("peritis in arte credendum"). Mokslininkai daro tyrimus ne kokiam nors privačiam, asmeniškam tikslui. Jie skelbia davinius viešai, rimtose spaudos organuose. Tai darydami, jie elgiasi labai atsargiai. Jei paskelbtų klaidingus davinius, susilauktų prieštaramo ir aštrios kritikos iš kitų tos pačios srities specialistų.

Tiesa, kai kada mokslininkų namonės; ypač neesminiuose dalykuose, nevisai sutampa. Bet ir tai nėra kliūtis pažinti, kokio yra rimta ir geriausiai pagrįsta bei patikima mokslo pozicija. Skaitytojas, ypač toks, kuris gali sekti mokslinę ar kad ir šiaip rimtą informacinę spaudą net keliomis kalbomis, visada turi galimybės patirti, kaip dalykai stovi jį dominancijoje žmonių žinios srityje. Tai ypač tikra mūsų laikais, kada viešojo bendravimo bei informavimo būdai ir keliai yra tokie greitai ir tokie tikslūs.

(Bus daugiau)

— Cincinnati, Ohio, arkivyskupas Karl J. Alter, atsiliepdamas į vysk. V. Brizio prašymą, Religinėi Salpai paaukojo 500 dol. Prieš keletą metų tas pats arkivyskupas Religinėi Salpai paaukojo 1000 dol., pasiūdamas pinigų per Daytono lietuvių Sv. Kryžiaus parapiją ir parągindamas lietuvius desnliai aukoti Religinėi Salpai. Tai vienas iš didžiųjų lietuvių geradarių.

JONINIŲ POPIETĖ BALFO CENTRE

Gražus lietuviškas paprotys pasveikinti draugus vardadienio proga galioja ir Balfio įstaijoj. Ir Balfio tarnautojai bei talkininkai prisimena vieni kitų vardadienius. Nors ir kukliai stengiasi atžymėti vieni kitų šventojo globėjo šventę.

Panašiai buvo ir per Jonines. Iš ryto pasveikinom Joną Jankų, palinkėjom jam gražios ateities ir, pakėlę stiklus limonado, beveik sutartinai sudainavom ilgiausių ir laimingiausių metų.

Kadangi be J. Jankaus Brooklyno mieste yra dar ir kitų įžymių asmenų, kurie yra glėbojami šv. Jono, tai reikėjo ir juos pasveikinti. Tad apie vidurdienį su kitais lietuviais kunigais nuskubėjau į Maspethą pasveikinti prel. Jono Baikūno ir jo vikaro kun. Jono Pakalniškio. Kaip paprastai, šie vaišingų tradicijų vyrai pakvietė visus sveikintojus pietų. Susidarė pilnas dešimtukas gerokai išalkusių dvasiškių. Pietūs buvo skanūs ir aplinka maloni. Net pagalvojau, kad būtų gera, jei tokios Joninės dažniau pasitaikytų, nes baltiška kasdieninė dieta — duonelė su pienu ir riešutai su medumi jau beveik baigia atsibosti...

Vienu žodžiu, kol viskas užsibaigė, atsidėkojom ir atsisveikinom, tai išsiskirstėm jau apie 3 val. popiet.

Tikroji Joninių staigmena laukė namie. Pasirodo, kad nežūrint, kad Balfio raštinėje tarnautojai dirbo ir interesanti to ar tų žmonių, kurie man atsiuntė šį siuntinį. Kaip tas gyvenimas susiklostė, kad ir gera darydamas nenori, kad kas žinotų. Bet man kažkaip menasi, kad čia ne "jis", o "jie". Siuntinys buvo labai geras. Ačiū, ačiū! Teatlygina Jumgeris Viešpats...

Ši padėka yra skiriama visiems, kurie artimo meilės vedini nepamiršta savo vargstančių sesių ir brolių. Viliuosi, kad šis gražus darbas bus tęsiamas ir toliau.

Kun. P. Geiščiūnas

nei iš Balfio darbininkų, nei iš kaimynų nepastebėjo.

Paskambinau policijai. Atvažiavę viską apžiūrėjo, padarė pavogtų daiktų sąrašą ir tuo pasibaigė.

Šis įvykis yra viena iš dažnai pasitaikančių Brooklyno "linksmybių".

Pasirodo, kad ir a.a. kun. L. Jankus buvo turėjęs panašius lankytojų. Tik, rodos, ne per Jonines, ir pas jį atėjo ne per duris, bet per langą. O dovanas tai ir iš jo panašias pasirinko. Gal dėl to po jo mirties niekas labai nesiveržė į jo vietą, bent kol Balfio raštinė yra šioje vietoje.

Salia šių išimtinų apraiškų Balfio šalpos darbas eina įprastine vaga. Su birželio mėnesiu pasibaigė biudžetiniai Balfio šalpos metai. Per šiuos metus buvo pasiūsta 328 siuntiniai (naujų medžiagų) į Lietuvą. Jų vertė yra 42,444 dol. Lietuviam į Lenkiją buvo pasiūsta 347 siuntiniai vartotų drabužių, kurių apytikrė vertė siekia 17,000 dol. Į Vokietiją (taip pat vartotų rūbų) buvo pasiūsta 13 siuntinių, į kitus kraštus 7.

Pilnesnė apyskaita pateikiu kita proga. Dabar noriu pareikšti padėką visiems, kurie savo darbu ir aukomis įgalina Balfą tęsti šį gražų šalpos darbą. O kad jis yra gražus ir naudingas, galima spręsti ir iš šio laiško ištraukos:

"Man lyg liūdna, lyg nesmaugu, kad negaliu tiesiai sužinoti to ar tų žmonių, kurie man atsiuntė šį siuntinį. Kaip tas gyvenimas susiklostė, kad ir gera darydamas nenori, kad kas žinotų. Bet man kažkaip menasi, kad čia ne "jis", o "jie". Siuntinys buvo labai geras. Ačiū, ačiū! Teatlygina Jumgeris Viešpats..."

Ši padėka yra skiriama visiems, kurie artimo meilės vedini nepamiršta savo vargstančių sesių ir brolių. Viliuosi, kad šis gražus darbas bus tęsiamas ir toliau.

Kun. P. Geiščiūnas

Balfio centro valdyba gėrybių kambary. Iš k. į d. vicepirm. Bronė Spūdienė, ižd. Antanas Senikas, gen. sekr. A. Dzirvoną pavaduojąs dr. Domas Jasaitis, vicepirm. dr. Antanas Skėrys, pirm. kun. Vaclovas Martinkus, reikalų ved. kun. Pranas Geiščiūnas, vicepirm. Stasys Dzikas, prot. sekr. Juozas Bagdonas.

Nuotr. R. Kisieliūnas

BALTIMORE, MD.

Sv. Alfonso mokyklos atnaujinimo darbai pradėti liepos 10. Tikimasi, kad ir mokykla atrodys gražiai, kaip dabar atremontuota bažnyčia.

Sodalietės rugpiūčio 3, sekmadienį, po 8:30 val. mišių sv. Alfonso mokyklos kambariuose turės svarbų susirinkimą. Bus aptartas rudens sezono veiktumas. Madų paroda įvyks rugšėjo 17. Apie šią parodą praneš komiteto pirmininkė Eugėja Pazneikiėnė.

Jurgis Anikas, gimęs ir augęs Baltimorėje, liepos 17 mirė John Hopkins ligoninėje. Velionis buvo antrojo pasaulinio karo veteranas. Už jį gedulingos mišios sv. Alfonso bažnyčioje paaukotos liepos 21. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko sesuo Ona.

Paskaitininkas buvo Daytono buvęs teisėjas William H. Wolff. Jis pasakojė įspūdžius iš savo kelionės po Sovietų Rusiją, išryškindamas religijos persekiojimą. Mykolas Petkus, Jr., ir Julius Raštūkis, Jr., paskaitė Ohio gubernatoriaus ir Daytono burmistro proklamaciją. Kun. Titas Narbutas mišių metu pasakė pamokslą apie pavergtųjų gelbėjimą kaip krikščionišką dorybę ir minėjime sukalbėjo maldą. Steponas Bučmyns giedavo solo bažnyčioje ir vadovavo su Julium Raštikiu Amerikos himno giedojimui.

Naujas dalykas programoje paskaitymas iš kiekvieno Baltijos krašto po dešimt komunistinio režimo aukų. Sąrašai buvo

Prel. L. Mendelis, energingas sv. Alfonso parapijos klebonas, rugpiūčio 2 grįš iš atostogų, kurias praleido Europoje.

Kun. A. Dranginis, sv. Alfonso parapijos vikaras, rugpiūčio 3 išvyks atostogų. Aplankys gimines ir draugus įvairiuose miestuose.

Jonas Galinis, ankstesnės kartos lietuvis, po sunkios ir ilgos ligos mirė senelių prieglaudoje liepos 19. Anksčiau velionis dirbo siuvykloje. Buvo susipraęs lietuvis. Gedulingos mišios už velionies vėlę paaukotos liepos 22. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse.

Lietuvių Bendruomenės Baltimorės apylinkė rugpiūčio 10 gražiaiame Conrad Ruth Villa parke ruošia gegužinę. Šis gražus parkas lietuvių mėgiamas, nes yra vietos palikti automobiliams, aikštės vaikų žaidimams, daug pavėsingos vietos užkandžiai ir pabendrauti. Šokiam gros vokiečių Happy Wanderers orkestras.

Jonas Obelinis

DAYTON, OHIO

Pavergtųjų tautų minėjimas

Daytono pabaltiečiai, daugiausia lietuviai, paprastai organizuoja pavergtųjų tautų minėjimą prieš Trijų Kryžių šventovės. Dėl lietaus šiemet liepos 20 programa vyko sv. Kazimiero parapijos salėje.

Po programos visi vaišinosi įvairių tautybių moterų keptais sausainiais. Vaisių organizatorė — Marija Lukienė.

Minėjimą garsino Daytono dienraščiai: Dayton Daily News, Journal Herald ir Cincinnati Arkivyskupijos laikraštis Catholic Telegraph. Per radiją apie minėjimą ir pavergtųjų tautų savai-

(nukelta į 6 psl.)

LOS ANGELES, CALIF.

Lankė J. Bieliūnas

Birželio gale, aplankęs Vakarų Europos ir Tolimųjų Rytų kraštus, į Kaliforniją buvo užsukęs Vliko ir Tautos Fondo Venecueloje įgaliotinis, stambus lietuvis prekybininkas Jurgis Bieliūnas.

Svečias vietos lietuvių veikėjus informavo apie Venecuelos lietuvių ir pats informavosi apie Amerikos lietuvių gyvenimą ir veiklą. Lietuviškoji bendruomenė Venecueloje, pasirodo, mažėja, o kartu silpnėja ir kultūrinė lietuvių veikla. Lietuvių jaunomėnė naikina nutautėjimo vėžys. J. Bieliūnas šaukėsi tautos iš Amerikos lietuvių, kurie turi daug rašytojų, menininkų, muzikų, visuomenės veikėjų, sportininkų. Lietuvių, anot jo, ne tik Venecueloje, bet ir kituose Lotynų Amerikos kraštuose yra atsidūrę dideliame pavojuje, ir ją palaikyti ir atgaivinti būtų pajėgūs JAV-bių lietuviai. Jo nuomone, Pasaulio Lietuvių Bendruomenė turėtų išdirbti realius, praktišką pasaulio lietuvių solidarumą reiškiančius planus.

J. Bieliūnas yra vienas iš Ve-

ATEITININKŲ STOVYKLA KENNEBUNKPORTE

Pranešame, kad registracija į moksleivių ir jaunučių ateitininkų stovyklą Kennebunkporte sustabdoma, nes jau užpildytos visos tėvų pranciškonų turimos stovyklavimui patalpos, ir daugiau stovyklautojų nebegalime priimti.

Stovykla prasidės rugpiūčio 3 d., 3 val. popiet. Prieš tą laiką stovyklautojai į patalpas nebus įleidžiami. Stovyklos adresas: Camp Ateitis, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Me. 04046. Telefonas: (207) 967 27 71.

Visi stovyklautojai privalo atsivežti sveikatos pažymėjimus, nes be jų negalės stovyklauti. Be smulkių kasdieninių reikmenų, prašome įsidėti ateitininkų uniformą: baltas bluzetes ir tamsiai mėlynus sijonėlius mergaitėms, tamsias kelnes ir baltus marškinius berniukams, taip pat juosteles ir ženkliukus. Patariama atsivežti turimus sporto įrankius, muzikos instrumentus, magnetofono juostas šokių muzikai, rašymo reikmenis ir kitas priemones, naudingas stovykloje. Kuopos yra raginamos atsivežti savo vėliavas.

Stovyklos tema: Esame viena šeima. Ji derinasi su šių metų PLB tema ir tuo pačiu paliečia vieną iš ateitininkų principų. Tikime, kad ši stovykla suburs gausius dalyvius į vieną ateitininkų šeimą.

MAS rytų apygardos atstovybė

GLOBĖJŲ KURSAI

Dainavos stovyklavietėje liepos 6-12 įvyko jaunučių ir jaunių ateitininkų globėjų kursai. Kursam vadovavo El. Gudinskienė, MAS CV atstovė jaunučių reikalams. Taip pat prisidėjo kun. Antanas Saulaitis, S.J., ir seselė M. Ignė. 24 kursantai, beveik išimtinai jaunimas, buvo atvykę iš Hamiltono, Toronto, Chicago, Clevelando, Los Angeles ir Bostono. Kursų programa apėmė jaunučių globėjimo praktiką ir teoriją. Kursantai klausėsi paskaitų, dalyvavo diskusiniuose būreliuose ir kasdien įvertino dienos programą.

Paskaitininkai ir temos buvo:

— dr. Justinas Pikūnas ateitininkų federacijos CV pirmininkas: 7-13 m. vaikų psichologija;

— Gabija Juozapavičiūtė, MAS CV vicepirmininkė: Ateitininkų organizacija — tikslas, prasmė ir įtaka vaikui;

— ses. Ignė: Vaikų pažinimas grupėje;

— kun. A. Saulaitis: Kaip sudaryti metinę programą, kokios priemonės, kas turi įeiti į metinę veiklą;

— Jadvyga Damušienė: Kaip pravesti jaunučių susirinkimą;

— Paulius Alšėnas: Vadovo privalumai.

Be diskusijų, buvo aptariamos ir įvairios kuopų problemos. Kun. A. Saulaitis pravedė dienos įvertinimo pašnekesį.

Sie kursai padės globėjams ir jų kuopoms gyvai įsijungti į ateitininkų šeimą.

Savo namų bibliotekoje rašytoja Alė Rūta naujausią savo romaną "Vieniši pasauliai" užrašo svečiam iš Venecuelos — Jurgiui ir Vandai Bieliūnams.

IŠ VISUR

— J. Kapočius, JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos prezidento pirm-kas, sunkiai susirgo ir pasitraukė iš prezidentavimo pirmininko pareigų. Nauju tarybos prezidentu pirmininku išrinktas dr. Petras Vileišis. Kandidatu į prezidentumą įeina Vilius Bražėnas.

— **Chicago lietuvių opera** ateinančiame sezone statys G. Verdi operą "Likimo galia". Visuotinis susirinkimas operos parinkimą patvirtino. Operos dirigentas bus Vytautas Marijonišius; rež. — Petras Maželis; dail. — Jurgis Daugvila; dirigento asistentas — Alvydas Vasaitis; chormeisteriai — Alfonas Gečas ir Alice Stephens; chormeisteris ir talkininkas akompaniatorius — Bernardas Prapuolienis Vertimą ruošia sol. Iza Motekaitienė. Libreto turinio santrauką gaidoms ir programai ruošia Julija Gylėnė. Operą numatoma statyti 1970 m. balandžio mėnesį Marijos aukšt. mok. salėje.

— **Senatorius Thomas J. Dodd** ir kongreso atstovai Thomas J. Meskill, John S. Monagan, William L. St. Onge iš Connecticut ir Charles W. Sadman Jr., Edward J. Patten, Charles S. Joelson, James J. Howard iš New Jersey mielai sutiko būti Amerikos lietuvių kongreso garbės komiteto nariais. Kongresas įvyks Detroito Darbo dienos savaitgalyje. Visi kviečiami kongrese dalyvauti.

— **Į ypatingųjų Tautos Fondo Rėmėjų gretas įsijungė:** kunigas S. Morkūnas iš Sioux City, Iowa, J. A. Bobelis iš New London, Conn. ir M. Jankevičiūtė iš New Yorko (Manhattan). TF valdyba, jiems dėkodama už įnašus (po 25 dol.), višiem užsakė Eltos Informacijų biuletenius. (E)

— **Mokslo ir kūrybos simpoziumo** techninės organizacinės komisijos posėdis įvyko liepos 22 Chicagoje. Į posėdį iš Los Angeles buvo atvykęs ir programos komisijos pirmininkas prof. dr. Algis Avizienis. JAV LB centro valdybos organizuojamas mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks 1969 m. Padėkos Dienos savaitgalio metu, Chicagoje.

— **Povilas Žumbakis, JAV LB centro valdybos narys, šį pavasarį baigė mokslus ir įsigijo advokato diplomą.** Advokatas Žumbakis šiuo metu ruošiasi "Bar'o" egzaminam.

— **Peter P. Lejins, American Latvian Association prezidentas, mielai sutiko būti Amerikos lietuvių kongreso garbės nariu.** Amerikos Lietuvių Taryba su latvių ir estų centrinėmis organizacijomis artimai bendradarbiauja.

— **Jonas Kavaliūnas, JAV LB Švietimo Tarybos pirmininkas, intensyviai dirba organizuodamas lituanistinių mokyklų mokytojų studijų savaitę Dainavos stovykloje ir rūpindamas studijų savaitės sukviest daug jaunosios kartos mokytojų. Trečioji mokytojų studijų savaitė įvyks rugpiūčio 17-24 Dainavojė.**

— **Prof. dr. Algis Avizienis, dr. Arvydas Klorė ir JAV LB centro valdybos pirm. inž. Bronius Našins** liepos 15 Sherman Oaks, Calif. turėjo pasitarimą Mokslo ir kūrybos simpoziumo reikalais. Pasitarime paaikškėjo, kad jau baigiama sudaryti programos komisija ir jau apie 40 mokslininkų yra davę sutikimus simpoziume dalyvauti.

— **Kun. Augustinas Sabas** paskirtas klebonu į Liurdo Dievo Motinos parapiją, Manitowadge, Ont., Kanadoje. Ten ilgus metus klebonavo kunigas L. Kemėšis.

LIET. DIENA LAKEWOOD PARKE

Lietuvių diena Lakewood Parke įvyks rugpiūčio 17, sekmadienį. Programa prasidės 3 val. popiet, salėje. Lietuvių dienos komitetas: garbės pirm. kun. P. C. Chesna, pirm. kun. Stasys Lukšys, vicepirmininkas kun. Juozas Neverauskas, sekr. ir ižd. kun. Alg. Bortkevičius, kun. St. Lukšys. Kalbės teisėjas Jonas Waleski — angliskai, o kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM, lietuviškai. Meninę dalį atliks "Zilvino" šokėjų grupė iš Philadelphia. Pagrindinis Lietuvių

dienos tikslas — išlaikyti lietuvišką dvasią gyvą, iškelti lietuvišką talentą, palaikyti 3 serų vienuolynus: (lietuviškus) seseris Pranciškietes, seseris Kazimierietes ir seseris Nukryžiuoto Jėzaus. Kviečiami visi dalyvauti iš N. Y., N.J., Philadelphia ir t.t. Parkas didelis: patalpinta bent 30,000 piknikautojų, maudymosi platus baseinas, amusement park, kioskai su užkandžiais, gėrimais ir kt. Veiks Darbininko kioskas: lietuviškos plokštelės, knygos, suvenyrai.

Visi į PRANCIŠKONŲ LIETUVIŲ DIENĄ — PIKNIKĄ

KENNEBUNKPORT, MAINE

sekmadienį, rugpiūčio 3 d.

DIENOS PROGRAMA:

11:00 — iškilmingos primicijų mišios, kurias laikys naujasis pranciškonas kunigas tėv. Tadas Degutis, O.F.M.

12:00 — pietūs

4:00 — meninė programa

Pranciškoniai nuoširdžiai kviečia visus dalyvauti šioje metinėje šventėje, pabūti su draugais ir pažįstamais, palisėti atostogų krašte Maine.

Respublikonų tautinių grupių atstovų susirinkimas New Yorke

New Yorke, Roosevelto viešbuty, liepos 10 buvo susirinkę respublikonų tautinių grupių atstovai. Susirinkime buvo kalbama apie sava iniciatyva kuriamą respublikonų tautinių grupių tarybą New Yorke. Tam tikslui iš Washingtono buvo paskiriamas respublikonų tautinio komiteto etninių grupių skyriaus direktorius Laszlo C. Pasztor.

Jaunuoliškos išvaizdos buvęs vengru laisvės kovotojas L. C. Pasztor išaiškino, kad, pagal nustatytą tvarką, kiekviena tautybė, norinti istoti į minėtą tarybą, turi turėti dvidešimt penkiu narių branduolį. Su kitom etninėm grupėm ji sudarytų tautybų tarybą, kuri savo ruožtu išrinktų direktorių tarybą. Direktorių taryba rinktų atstovus valstijos respublikonų komitete, turintį tiesioginį sąlytį su valstijos respublikonų atstovu.

Respublikonų tautinių grupių tarybos kūrimas New Yorke sutampa su maždaug tuzino kitų valstijų jau padarytomis

pastangomis. Jų visų siekimas yra išplėsti visame krašte veikimą, kuris būtų oficialiai pripažintas. Svarbiausias tokių grupių kūrimo tikslas yra turėti nuolatinį veiksmi, kuris galėtų efektyviau veikti ir kuris etninių grupių pareidavimam bei prašymam užtikrintų didesnę pripažinimą.

Susirinkime dalyvavo apie šimta ivairių tautybų atstovų, ju tarpe kroatai ir kubiečiai. Nuopelnai už susirinkimo pasisekimą didele dalimi priklausė p-lei Amarilis Corbett, latvių respublikonų komiteto veikliai nare.

Dalyvavo taip pat ir šie New Yorke valdžios bei respublikonų vadovybės pareigūnai: Vito Battista, Vincent F. Albano ir Alfred Korn.

Norintieji isijungti į formuojamą nuolatinę liet. respublikonų tarybą prašomi kreiptis adresu: S. Gudas, 17859 Vexford Terrace, Jamaica Estates, N.Y. 11432.

Nastutė Umbrazitė

HARTFORD, CONN.

Amerikiečiai dalyvauja lietuvių pramogose

Vietos lietuviai — tradicijų puoselėtojai, mėgėjai išvykų į gegužines, lietuviškuosius sąskrydžius. Vaziuoja pavieniai asmenys ir šeimos, jaunimas ir senimas. Jaunimas šoka, o vyresnieji, susėdę po gražiais medžiais, šnekučiuoja ir vaišina. Graži aplinka, medžių paukšnių žaliuojanti pieva teikia visiem daug malonumo. Vykiai, vyresniųjų prižiūrimi, meškerioja arba maudosi Connecticut upėje.

Tai lietuviška gegužinė lietuvių parke. Ir tai tik viena medalių pusė. Kita pusė taip pat labai įdomi. Suvažiavę veikėjai, kultūrininkai ir politikai, vieni prie baro, kiti po dideliais medžiais, cigaretės ir cigarus berūkydami, diskutuoja, svarsto ir aptaria kultūrinę ir politinę veiklą arba šiaip jau šnekučiuojasi.

Svč. Trejybės parapijos gegužinė, drįstu sakyti, visais atžvilgiais buvo sėkminga. Daug

— **Montrealy** 46 amerikiečiai pasirašė pareiškimą, kad Laisvės statula iš New Yorko būtų perkelta į Kanadą, kadangi ji duoda globą dezertyram nuo karinės pareigos. Tarp pasirašiusių du jėzuitai iš Georgetown universiteto, seserys vienuolės iš New Yorko ir kt.

— **Prancūzų-anglų kalbos** dabar turės lygias teises visoje Kanadoje valstybės įstaigose ir teismuose. Tuo reikalu parlamentas jau priėmė įstatymą.

žmonių, jų tarpe ir daug veikėjų bei politikų buvo susirinkę.

Hartfordo lietuviai negali per daug didžiuotis politikų gausumu. Vis dėlto jų politikai yra įtakingi visuomenėje ne tikai Hartforde, bet ir visoje Connecticut valstijoje. Teisėjas Frank Monchun, adv. Leo Marzotas (Mašiotas), žymus pramonininkas Antanas Ustjanuskas politikų sferų bendruomenėje yra žymiausi.

Antanas Ustjanuskas per pastaruosius dvejus metus taip išliko, kad jo žodis valstijos bei miesto policijoje ir politinėse bei stambiųjų biznierių bendruomenėse yra labai svarus ir įtakingas.

A. Ustjanuskas yra pasireiškęs kaip gabus šimtinių klubo organizatorius. Kas yra tas klubas, spaudoje jau buvo rašyta. Iš jo narių mokesčių yra sudaromas fondas šelpti miestų ir valstijos policijos ir ugniagesių, žuvusių tarnybos pareigose, šeimoms. Dabar klubas turi 205 narius.

Šimtinių klubo garbės nariais yra JAV prez. R. Nixon, FBI šefas J. Edgar Hoover, sen. Thomas Dodd, gubernatorius J. Dempsey, JAV kariuomenės vadas gen. Westmoreland ir daug kitų aukštųjų pareigūnų.

Amerikiečiai respektuoja lietuvius kaip gerai organizuotą tautinę mažumą JAV krašte, dažnai dalyvauja lietuvių gegužinėse ir kitose pramogose. Žodžiu, kad ir nedidelė lietuvių bendruomenė, vis dėlto ji yra įtakinga amerikiečių visuomenėje.

VMK

New Yorke respublikonų susirinkime kalba vengrų laisvės kovotojas Laszlo C. Pasztor. Sėdi latvė A. Corbett

NEW HAVEN, CONN.

Lietuvių Fondas — lietuviškų kraičių skrynia

Mano gražiojoje Aukštaitijoje buvo paprotys kiekvienai būsimai nuotakai sukrauti kraičių. Padirbdindavo gražią tulpėmis išrašytą skrynią ir pridėdavo ją pilną raštuotų audinių.

Čia išėjimoj mūsų patriotai įsteigė Lietuvių Fondą, į kuri, kaip į "skrynią", kiekvienas lietuvis turi teisę ir pareigą dėti savo dalį.

Štai New Haveno L.R.K. Moterų S-gos 33-čios kuopos susirinkime A. Jonytienė pasakė: "Noriu, kad mūsų kuopa įstotų į Lietuvių Fondą". Tuoj T. Strimaitienė pridėjo: "Aš surinksiu pinigų". Neprašė nė du mėnesiai — ir pilna šimtinė. Tą

patį galėtų padaryti daugelis mūsų kuopų ir kitų moterų organizacijų.

Artinasi mūsų moterų organizacijos kuopų atstovų suvažiavimas — seimas. Manau, gal ne viena narė, perskaičiusi šį mano straipsnį, pagalvos ir iškels suvažiavime mintį, kurią kitos atstovės parems: kad kiekviena kuopa įstotų į Lietuvių Fondą. Tų kuopų yra keliasdešimt.

Manau, kad mes, moterys, privalom būti pradininkėm ar padėjėjom. Privalom padėti vyram idėjas įgyvendinti ir skatinti jaunimą eiti tuo pačiu keliu.

Vanda Gruzdienė

Kuklios moters garbingas jubiliejus

1965 metais savo kolonijoje minėjom A.L.R.K. Moterų Sąjungos 50-ties metų jubiliejų, 1967 metais — 33-čios kuopos aukštinį jubiliejų, o šiais 1969 metais — kuopos pirmininkės jubiliejų (ii išpirmininkavo kuopai 50 metų!).

Esu tikra, mažai rasime žmonių, pasišventusių per penkiasdešimt metų eiti atsakingas organizacijos pirmininko pareigas. O čia dar moteris! Tai įvertindamos, kuopos narės suručė savo pirmininkei M. Jokubaitėi vaišes — pagerbimą. Prieš gražiai paruoštų stalų parapijos salėn susirinko kuopos narės ir kitų organizacijų atstovės bei viešnios (viso apie 40).

Kuopos vicepirm. Genovaitė Židonienė minėjimą pradėjo jautria kalba. Klebonas kun. A. Zanavičius, sukalbėjęs maldą, pirmasis pirmininkę jubilieat pasveikino. L.M.K.F. vietos klubo pirm. dail. L. Židonytė gražiais žodžiais apibūdino jubiliatės darbus ir asmenybę. Su sveikinimais iškėlė ir klubo dovaną, savo paįšytą paveikslą. Moterų gildos vardu sveikino A. Meškienė, tretininkų — R. Kisielienė, šv. Onos — M. Ramanauskienė, Waterburio kuopos pirm. Poderienė, 33-čios kuopos — A. Lipčienė. Raštu prištus sveikinimus iš Manchesterio, New Britaino, Hartfordo kuopų, vietos katalikų susivienijimo ir A. Ramanausko skaitė Em. Šaulienė. Su kiekvienu sveikinimu buvo ir dovaną. 33-čioji kuopa savo ilgametę pirmininkę apdovanojo drožinėtu lietuvišku kryžium, amžinom mišiom; ta proga kuopos narės sudėjo 100 dol., ir kuopą įstotų nariu Lietuvių Fondan.

Šia proga norėčiau trumpai perbėgti jubiliatės praeitį.

Jono ir Izabelės Jokubaičių šeimoje pirmasis kūdikis buvo Marelė, mum žinoma Marytė Jokubaitė. Pasaulį išvydo savo mylimoj Lietuvoj, Gargžduose. Nesulaukus nė metukų, tėvėlių atvežta Amerikon. Augo ir mokėsi šiame krašte. Būdamas

vyriausia iš vaikų, išpareigojo globoti paliegiusius tėvus ir šeimą, daug ko atsisakydama savo jaunystėje. 1917 jos rūpesčiu ir pastangomis įsteigta L.R.K. Moterų sąjungos 33-čioji kp. 1921 sąjungos seime ji išrinkta centro valdybos pirmininke. 1923, dar labai jauna, pakeliamą į sąjungos garbės nars, gi 1925 išrenkama Connecticut valstijos direktore.

1926-1929 ją matome centro valdyboje jaunimo reikalams. Nesvetimi jai ir kiti lietuviški reikalai. Daugel metų gidojus ir dainavus parapijos chore, priklausius vaidintojų grupei. Yra Lietuvių Bendruomenės narė, ir šia proga buvo apdovanojta medaliu.

Jos gyvenimas pilnas džiaugsmų, kuriuos ištikimai lydi ir skausmai. Ir jai ne vien laurai po kojom klojami, tenka daug ir kartėlio pajusti, kuo mūsų mylima sukaktvininkė niekad nesiskundžia, priešingai — kiekvienam blogy ieško gero.

Vargu ar yra kolonijoje sirgęs lietuvis, kurio nebūtų ji aplankius ar laiškuko parašius. Mažai yra ir į kapus iškeliausių, kurių Marytė nebūtų lvdėjus. Nelaimės ištiktėm padės, skausmo prispaustus paguos... Nėra skirtumo tarp senųjų ir naujųjų — visi jai brangūs broliai ir sesės lietuviai... Pvkčio jausmas jai svetimas. Meilė Dievui, žmogui ir tėvynei — jos gyvenimo kelrodis.

Penkiasdešimt metų — ilga darbo diena... Tikimės, kad Marytė dar greit nepails ir, kaip paskutiniame lojalumo parade New Britaine, dar ilgai neiš lietuvišką vėliavą. Nejučiomis galva lenkiasi šios nepaprastos kuklios moters pagarbai, o šiluma liejasi širdin ją turint savo tarpe.

Albina Lipčienė

Dayton, Ohio

(atkelta iš 5 psl.)

tės prasmę kalbėjo latvis Martin Vikmanis. Televizijos antroji stotis minėjimą nufilmavo.

Minėjimą sveikino vietos respublikonų skyr. ir kongresmanas Charles Whalen, Jr.

Minėjimui išgarsinti daug pasidarbavo Dorothy MacNab. Ji visada pajudina vietos spaudą, radiją ir televiziją bei organizacijas mūsų reikalui. T.A.

Kun. Algimantas Kezys, S.J., pagarsėjęs savo meniškam nuotraukom, liep. 29 atvyko į Daytoną fotografuoti lietuvių bažnyčios. Bažnyčių fotografavimo klausimas buvo diskutuotas Kunigų Vienybės seime Chicagoje. Tuo reikalu rūpintis buvo išrinktas prel. Pr. Juras.

Justinas Sakalas, ilgametis lietuvių klubo Daytono narys, mirė liepos 9. Palaidotas liepos 12 iš lietuvių šv. Kryžiaus bažnyčios. Velionis buvo visų labai mėgiamas draabužių valyto-

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųsti jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

NAMŲ "PERVEDIMAS" Klausimas

Prieš aštuonerius metus išsiskyriau su savo vyru. Mano dukტė tada buvo vienuolikos metų amžiaus. Gyvenau su savo motina, kuri yra silpnos sveikatos ir reikalinga nuolatinės priežiūros. Motina augino mano dukterį, o aš visą laiką dirbau. Gyvenome taupiai, ir man pasisekė sutaupyti geroką sumą pinigų per tą laiką. Žinoma, man dažnai buvo sunku, ir aš buvau labai vieniša.

Prieš metus susitikau pas pažįstamus vieną gyvenamąją. Pradėjome draugauti. Jis lankėsi pas mane, ir mano motinai bei dukteriai labai nepatiko. Jos mane visai kalbino su tuo vyru nieko bendro neturėti. Bet aš maniau: motina amžinai negyvens, o dukტė ištekės, ir kas tada man liks?

Mano tas draugas pradėjo kalbėti apie vedybas. Pasakiau motinai ir dukteriai, o tos tiesiog į lubas šoka. Sako, neužsikark kitos naštos sau ant kaklo. Aš jų neklausiau. Nutarėme vestis.

Mano sužadėtinis man pasakė, kad jis matęs puikius dviejų šeimų namus, kuriuos, jis manęs, mes turėtume pirkti. Jis turis 3 tūkstančius, o reikia 10,000. Mažas "mortgage" pailiks ant tų namų. Motinai ir dukteriai nežinant, išsiėmiau iš savo sąskaitos 7 tūkstančius dolerių ir daviau sužadėtinui. Nutarėme, kad jis pirks namus savo vardu, nes norėjome parodyti motinai ir mano dukteriai, kad jis juos perka man, o ne aš jam. Sutarėme, kad tuoj po vestuvių jis užrašys namus mūsų abiejų vardu.

Po vestuvių aš ir sakau jam: dabar reikia perversi namus pas advokatą; o jis vis sako: spėsimė, ko čia skubėti. Pradėjome nesugyventi, ginčytis dėl visokių dalykų, o ypatingai dėl namų pervedimo. Jis pradėjo išėdinėti vakarais iš namų ir negrįžti iki vėlumos. Gyvenimas pasidarė nepakenčiamas. Kai aš sakau vyrui ką nors, kas jam nepatinka, jis man tuoj pasako: pasiimk savo daiktus ir išsikraustyk iš mano namų, jei tau čia nepatinka.

Jis sako, kad jis parduosias savo namus ir išsikraustysias į Kaliforniją, kur aš jo niekuomet nerasiu. Man gėda pasakyti apie šią savo nelaimę duk-

jas. Laidotuvsė dalyvavo daug giminių ir draugų.

Svč. Sakramento seselės iš Columbus, Ohio, aplankiusios lietuvių šv. Kryžiaus bažnyčią, taip susižavėjo lietuviškais motyvais, kad pažadėjo atsiųsti ir kitas savo vienuolyno seseles susipažinti su bažnyčios menu.

A.T.

teriai arba savo mamai. Mama iš širdgėlos gali dar gauti širdies priepuolį.

Nesikreipiu į advokatą, nes bijau, kad motina arba dukტė nesužinotų apie mano tragediją. Gyvename gana nedideliame miestelyje. Bijau, kad nepasklistų gandai apie tuos mano nelemtus reikalus. Gal Tamsta neatsisakysi man patarti? Neturiu į ką kreiptis, ir labai prašau man padėti.

Žmona be vilties, Massachusetts

Atsakymas

Tiesiog neįtikėtina, kad Tamsta, būdama suaugusi moteris ir beveik suaugusios dukters motina ir dar, be to, nukentėjusi praeity, patikėtum savo gyvenimo santaupas "sužadėtinui".

Aš Tamstai kategoriškai patariu nueiti pas vietinį advokatą nedelsiant. Jei delsi, Tamstos vyras pasiels taip, kaip jis grasina. Jis parduos namus, kurie yra vieno jo vardu, ir išvažiuos; Tamstos parašas jam nėra reikalingas, namą parduodant, jei tie namai yra vieno jo vardu.

Jei Tamsta nedelsdama kreipsis į advokatą, advokatas parduos Tamstos vyrą į vadinaimą "Equity Court" ir uždės ant namų areštą (attachment). Tokiu būdu Tamsta busi tikra, kad namai nebus parduodami, kol nebus išspręsti kiti reikalai. Toks "žingsnis" galėtų "paskatinti" Tamstos vyrą "pervesti" namus, kaip jis yra Tamstai žadėjęs.

Jei Tamstos vyras Tamstą yra vedęs ne vien piniginiams apskaičiavimais, reikalas tuo ir galėtų užsibaigti. Tačiau Tamsta negali laukti, kol tai paaiškės, nes galės būti pėrvėlu ir Tamsta nustosi ir vyro, ir savo pinigų.

Jei vyras nesutiks perversi namų taip, kaip jis yra žadėjęs, — reikalas atsidurs teisme. Manau, kad Tamsta galėsi lengvai įrodyti, jog tuos 7 tūkstančius davei savo būsimam vyrui ne kaip dovaną, bet namam pirkti, ir jog buvo susikalbėta, kad Tamsta busi tų namų savininkė kartu su vyru. Teisiškai toks reikalas vadinaimas "resulting trust", ir Tamstos advokatas Tamstai paaiškins, ką tai reiškia. Nemanau, kad advokatas neturės didelių sunkumų šiam reikalui sutvarkyti.

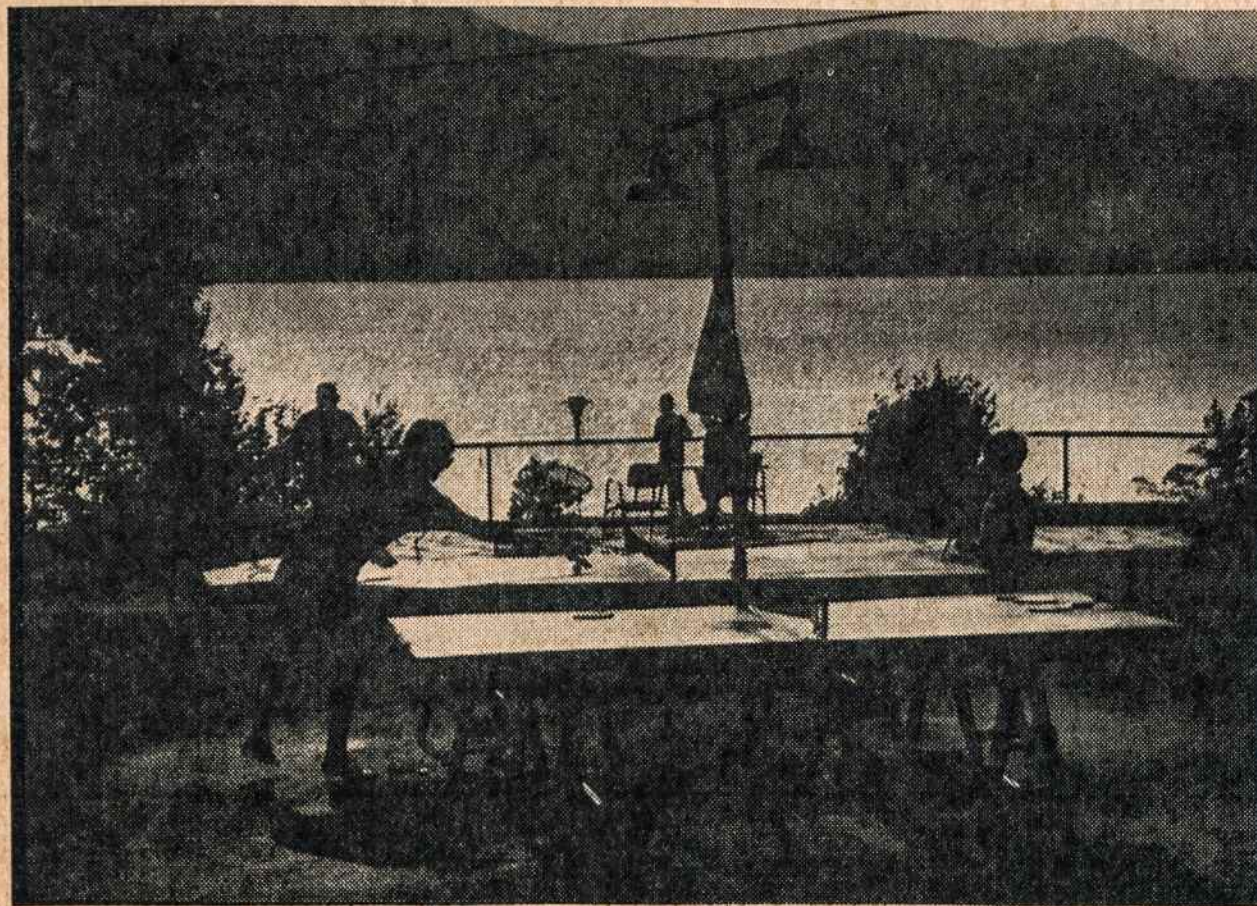
Užmiršk savo "gėdą" ir ambiciją ir tuoj kreipkis į vietinį advokatą.

Liet. Enciklopedijos papildomas tomas jau baigiamas spausdinti. Tomą redagavo dr. J. Girnius. Šiame tome bus sudėti visi pataisymai, papildymai. Bus ir naujų žinių, kurių nebuvo kituose tomuose.

Prailgintas vasarvietės sezonas KENNEBUNKPORT, MAINE

Pranciškonų vasarvietė Kennebunkport, Maine, pilnai veiks iki rugsėjo 1 d. — Darbo Dienos (Labor Day). Nuo rugpjūčio 17 dienos yra laisvų vietų. — Kreiptis:

FRANCISCAN FATHERS
Kennebunkport, Maine 04046
Telef. (207) 967-2011

Sportas prie George ežero. Prie šio ežero yra graži lietuvių Slyvynų Blue Water vasarvietė. Puikios sąlygos praleisti atostogas. Patogu pailsėti vykstant į Kanadą. Nuo New Yorko per 200 mylių, iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village; iš ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Dėl informacijų kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N.Y. Tel. (518) NH 4-5071. Nuotr. V. Maželio

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• Jaunių pasaulio pirmenybės bus Stockholm, rugpjūčio 10-30 d.d. Į jas vyksta su nemaža viltimi naujas JAV jaunių nugalėtojas, 16-metis Kenneth Rogoff iš Rochester, N.Y. Jaunių pasaulio p-bes 1957 m. laimėjo amerikietis William Lombardy (dabar didmeistris, kunigas), pasiekęs 100% laimėjimą — 11-0! Prieš tai, 1955 m. jaunių p-besė, Belgijoje, pasižymėjo New Yorko latvis Edmar Mednis, baigęs pasaulio pirmenybės antrąjį 34,5, 1965 m. baigėme — dr. R. Sidrį su 22,8.

• Dr. A. Nasvytis laimėjo Clevelando atviras p-bes, surinkęs su M. Pankiu po 6½ iš 8 galimų, rašo Chess Review, liepos nr. Tam pat žurnale randame įvardintus Golden Knights p-bių, "Present leaders" lentelėse: 1964 m. baigėme — Igna žai 40,6 ir Algi Makaitį 34,5, 1965 m. baigėme — dr. R. Sidrį su 22,8.

• Gediminas Kuočkus su žmona (Eugenija Kudirkaitė) praėitą savaitę buvo atvykę iš New Yorko į Bostoną, aplankyti tėvelių. Gediminas Kuočkus savo laiką buvo vienas žymesniųjų So. Bostono lietuvių praleičiu jaunių šachmatininkų, greta brolių Sveikauskų, S. Valčiulio ir kitų. 11-metis Gediminas žaidė lietuvių šachmatų komandoje, kuri laimėjo 1955/56 m. Bostono meistrystę priešaky Boston College ir kt. 1957 ir 1958 m. Gediminas Kuočkus laimėjo Bostono "B" klasės šachmatų čempiono titulą. 1966 m. jis baigė Bostono universitetą ir 1968 m. gavo Master Degree iš to pat universiteto. Dabar gyvena ir dirba New Yorke. Gediminas yra sūnus liū. Jono ir Bronės Kuočkių, gyvenančių Arlington, Mass.

• Lietuvos profsąjungų šachmatų varžybas laimėjo Naftos ir chemijos pramonės darbuotojai (Maslovas, Čiukajavas, K. Kaunas, L. Ambrazaitis, Ivanovienė, Januškaitienė). Iš pavienių geriausiai pasirodė (lentų eilė): 1. V. Mikėnas 2½-½, 2. A. Uogelė 2½-½, 3. K. Kaunas ir 4. Ambrazaitis po 3-0, 5. Valčiulė 2½-½.

Nauji Darbininko skaitytojai

J. Stankus, Rochester, N. Y., J. Taoras, Pittsburgh, Pa., Anne Barris, B'klyn, N. Y., L. Waltas, Brockton, N. Y., J. Kupstas, Laurel, Md., G. Kuočkus, New York City, Z. Kunigys, M.D., Long Beach, Calif., A. Ceslow, Montauk, N. Y., O. Baltutis, Lake Hiawatha, N. J., D. G. Starka, Brooklyn, N.Y., M. Vilkas, Richmond Hill, N. Y., R. Lukas, Interlaken, N.J., B. Liogys, Lanham, Md., O. Navickienė, B'klyn, N. Y., V. Prižgintas, Bound Brook, N.J., J. Kavaliūnas, Beverly Shores, Ind.

Užsakė kitiem: M. Beck, A. Roberts — abi iš Carle Place, N. Y.; A. Klemas, Lansdowne, Pa. — A. Balsiui, Kensington, Md.; S. Masevičius, Highwater, Que., Canada — dukrai Aušrelei, Kew Gardens, N. Y.; V. Butvydas, Hillside, N.J., — P. Stepan, Jamesburg, N. J.; V. Grybauskas, Brockton, Mass., — M. Grybauskui, Gales Ferry, Conn.; J. Kavaliūnas, Beverly Shores, Ind., — O. Giedraitienei, B'klyn, N. Y.

Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujumi skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams 5 dol. Jaunavedžiams ir kariams vienerius metus laikraštis siunčiamas dovanai. Prenumeratos reikalais kreiptis į administraciją: 910 Willoughby Av., Brooklyn, N.Y. 11221.

Gera proga pensininkam! Išnuomojamas keturių kambarių butas gražiame Jeffersonville miestelyje — Catskill kalnuose. Skambinti (914) 887-5358.

Išnuomojamas keturių kambarių butas gražiame Jeffersonville miestelyje — Catskill kalnuose. Skambinti (914) 887-5358.

Lietuvos gener. konsulato N. Yorke ieškomi asmenys

Burbienė (Burba) Marija, atvykusi į JAV-bes po II pasaulinio karo, su trimis dukterimis gyvenusi Chicagoje.

Butkus, Jonas, atvykęs į JAV 1949 metais, gyveno Detroit, Mich., jo ieško brolis, gyvenantis Australijoje.

Gricius, Valerijonas, kil. iš Darbėnų, Kretingos apskr.

Gediminas, Pranas, kil. iš Skirsnemunės miestelio, Jurbarko vl., dabar gyvenantis Australijoje, prašo atsiliepti gimines ir pažįstamus.

Kairys, Alfonsas, kil. iš Prauslių km., Ukmergės apskr., senas ateivis, gyveno Boston, Mass.

Repečka (Gaižutis), Juozas, s. Petro, teisininkas, gim. 1920 m. Utenos apskr., gyvenęs Vilniuje, 1944 metais pasitraukė į Vokietiją, vėliau atvyko į J.V.

Simonaitis, Ignas, iš Lietuvos išvykęs 1944 metais, gyveno Vokietijoje, į JAV-bes atvykęs 1948-49 metais.

Sveičiulienė - Banionytė, Magdalen, iš Tursučių km., Sunkų vl., Marijampolės apskr., atvykusi į JAV-bes po I karo ir gyvenusi Detroit, Mich.

Samaturovas, Leonas, 53 m. a., atvykęs į JAV-bes po II pasaulinio karo.

Silingas, Jurgis, Jono sūnus, kil. iš Nendrinų km., Sasnavos vl., Pilviškių parapijos, Marijampolės apskr.

Švarinskas, Juozas, Vokietijoje gyvenęs "Gražinos" stovykloje Luebecke.

Urbonienė - Repečkaitė, Valentina, d. Petro, gim. 1914.10.1. Giedraičių km., turėjo du sūnus ir vieną dukrą. 1944 metais pasitraukė į Vokietiją, vėliau atvyko į JAV-bes.

Vyšniauskas, Juozas, kil. iš Gavaltuvos km., Sasnavos vl., Marijampolės apskr.

Ieškantieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti: **Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024.**

Ilgaplaukiai ir okupuotoj Lietuvoj

"Vaziuojant Nemenčinės linkui", — rašo Tiesa, birželio 11, — "yra vietovė Šilas. Aplink du nedidelius ežerus ošia miškas. Apeini šias vietas ir suskausta širdį. Liūdnei atrodo apsvilinti kaikiurių pušų kamienai. Gražuolėms eglėms peiliu iškirto gilios žaidzos, styro sulig žmogaus ūgiu nukirsti medžių strapai. Dažnai svečiai čia — ilgaplaukiai, gitaromis nešini jaunuoliai". (E)

KARDINOLO SAŲOJIS

Naujasis New Yorko kardinolas Terence Cooke (airiškos kilmės) keletą kartų yra lankešis Airijoje.

"Kai nuvykau į Airiją būdamas kunigu", sako jis, "patyriau, kad aš ten turiu tuzinus pusbrolių bei pusseserių. Kai nuvykau būdamas vyskupu, sužinojau, kad jų turiu šimtus. Dabar, kai apsilankiau Airijoje jau būdamas kardinolu, radau ten tūkstančius savo pusbrolių bei pusseserių."

GREETINGS

To our Astronauts
Voyage to the Moon
Once in a Life Time

ATLANTIC TOBACCO CO.

142 East Lincoln Ave
WILDWOOD N. J.
Dial 609 - 522-2401

JILLY'S

Where Good Friends Meet
GOOD FOOD AND
EXCELLENT SERVICE

256 West 52nd Street
New York City
Call 581-5564

D. B. M. ASSOCIATES INC.

Contractors

318 Bergen Boulevard
Palisades Park N.J.
Call 201-947-7575

DAVE'S SERVICE STATION

Open 7 days a week
Expert Repairs, Tune ups
and Lubrication.

DAVE'S SERVICE STATION
Boulevard & 20th Street
KENILWORTH N.J.
201 - 272-4045

DAVE'S SERVICE STATION

To Our Astronauts
Joyous Voyage to the Moon

DAVE'S SERVICE STATION
Boulevard & 20th Street
KENILWORTH N.J.
201 - 272-4045

DAVE'S SERVICE STATION

To Our Astronauts
Joyous Voyage to the Moon

DAVE'S SERVICE STATION
Boulevard & 20th Street
KENILWORTH N.J.
201 - 272-4045

MARINES BODY SHOP

Open 5 days a week
REPAIRS AND EXPERT
REFINISHING
AUTO PAINTING
and
TOWING SERVICE

South Orchard Road
VINELAND, N.J.
Call 609 - 692-7908

MARINES BODY SHOP

To Our Astronauts
Joyous Voyage to the Moon

MARINES BODY SHOP
South Orchard Road
VINELAND, N.J.
Call 609 - 692-7908

MARINES BODY SHOP

Open 5 days a week
REPAIRS AND EXPERT
REFINISHING
AUTO PAINTING
and
TOWING SERVICE

South Orchard Road
VINELAND, N.J.
Call 609 - 692-7908

TO PLACE YOUR AD

CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

H. W. MALE

AIRCONDITIONING MECHANIC
Experienced with car only. Good working conditions salary open 40 hours plus. DUN-RITE 112 Featherbed Lane Bronx N.Y.
Call 294-9413

MACHINE OPERATORS

MACHINE OPERATORS with mechanical ability. Starting at \$2.75 per hour — 1st, 2nd and 3rd shift 10% extra for 2nd and 3rd. Must speak read and write English. Has plenty of overtime. In Queens, N.Y. area, call (212) 639-8249.

Work near home Exp Auto Mechanics

Salary open on Renault & Peugeot excellent working conditions vac & fringe benefits Manhattan Imported Cars 284 North Main St., Hempstead L.I. 516 - 538-2888

VINYL Printers and Laminators

Color Mixers and Matchers must be experienced. Full benefits, new plant, good wages. All replies strictly confidential. Call or write: Mr. Manson, General Manager, 50 California Av. Paterson, N.J. (201) 684-1324

Work near home FACTORY ENVELOPES Machine Operators

Adjusters Window cutters Sheeters — top pay steady jobs. — See Jack O'Leary Orgler & Deutsch 167 41st Brooklyn, N.Y. Call (212) HY 9-2400

TRUCK DRIVERS

Steady work. 5-day week Plenty of overtime. No layoffs. Must speak English — Metropolitan N.Y.C. — Call LA 4-5542 10 AM to 4 PM

TRUCK MECHANICS

Several men for day and evening shifts. Must have a solid mechanical background. We offer a good starting wage and one of the best benefits programs in the area. Apply in person to our service manager. International Harvester Co. 61 North Beacon St. Allston, Mass. An Equal Opportunity Employer

BODY & FENDER MEN AUTO PAINTER

Steady nice working conditions Good pay and benefits. VASCO'S AUTO BODY 374 Sagamore Ave. Mineola L.I. — 516-746-8230

PORTERS

Steady job, good salary, Union benefits for hospital located in Queens. Must speak English. Call Mrs. Houtkoppa Ext. 602 daily from 8 to 3 PM (212) NE 9-7100

MEN WAREHOUSE

All positions DYEHOUSE All positions FINISHING All positions TUFTING MECHANICS Company paid benefits

HOLLYTEX CARPET MILLS EASTERN DIVISION

1070 Jaymor Road
Southampton, Pa.
(215) 355-6000

EXP MECHANIC ON AUTOS

Must have own tools — steady nice working conditions work near home Commercial body and tank — 53-24 98th Street Corona Queens. Call: 699-5688

SALAD MAN

Short Order Cook and General Kitchen Help steady nice working conditions good salary. The SCHOONER REST — 111 West Broadway Port Jefferson L.I.
Call 516 - 473-5656

DRIVERS

Private sanitation steady nice working conditions salary open. Fringe benefits & Union. RAPID WASTE TRANSFER INC. 10 Cedar Place, Eastchester, N.Y. (914) WO 1-9100

DISPLAY

FOR RENT—Ludlow, Vermont Brand new A Frame, 1 bedroom & a loft, sleeps six. Near town, 3 mi. from lakes and golf course. Available from August to October. \$75.00 per week. Call 203 - 259-0986.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863
460 West Broadway, South Boston Massachusetts
"Kur tūkstančiai taupo milijonus"
ALFRED W. ARCHIBALD
President
Šio banko direktorių taryboje yra Lietuvos garbės konsulas adv. A. O. Smalina ir adv. Jonas J. Grigaus. Reikė su patarnautojais galima susikabėti ir lietuviškai. • Turtas (Assets) virš \$132,000,000
Current dividend 5¼% on all accounts.
Dabar moka 5¼% už visų rūšių taupomus pinigų.

MALE - FEMALE

MAN - WIFE TEAM
Year round for camp & school in Liberty, N.Y. Varied duties. Room & board included. Good for retired couple. Call:
DR. G. BURDAY
(914) 292-6430

High School Grads

JUNE GRADS

Get yourself something for graduation... a good job.

Right now, we have a choice of openings as:

SECURITIES CLERKS
TYPISTS
STENOS
SECRETARIES
FIGURE CLERKS
PAGES
FILE CLERKS

and many other great jobs at good starting salaries.

A special feature at Citibank are several training programs, for example — Secretary page program for girls having little or no typing & steno skills to be trained during the normal work day as secretaries. Supervisory training program — geared to night college students who possess outstanding aptitudes.

APPLY NOW

111 WALL STREET
(at F.D.R. Drive)
8:30 am - 4:30 pm
on Wednesday - Friday.

634 LEXINGTON AVE.

(at 54th Street)
9:00 am - 7:00 pm
Monday and Tuesday
9:00 am - 5:00 pm
Wednesday - Friday

For Something More Than a Job

An equal opportunity employer m/f

H. W. FEMALE

FOOD PLANT WORKERS
UNITREE CORP. 812 Borden Rd. Cheektowaga, N.Y. — Applications are now being accepted for 2nd shift operations 4 PM to Midnight to start immediately. Pleasant surroundings. Apply 1-4 PM (Monday to Friday)

Work near home — SECRETARY for Service Station

— 5 day week excellent pay. MARTINS SERVICE STATION 196-19 Linden Blvd., St. Albans, L.I. Call (212) 527-2112

DAY SHIFT — WOMEN

no exp. necessary Packing and Assembling steady work air conditioned plant benefits X. ACTO INC. 48-41 Van Dam Street Long Island City. Call: EX 2-3333

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO ir NUDAŽYMO

reikalais kreipkitės į gerai patyrusius mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc.

83-12 Cooper Avenue
Glendale, N. Y. 11127
Tel. 894-4188

A.A.A. TRUCKING CORP

3630 Quaker Bridge Road
TRENTON N. J.
Call 609-586-0700

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA

NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia Šv. Petro bazilikoje, Romoje. Tapti šio darbo dalininku laiko jau nedaug beliko. Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe. Aukas siųsti adresu:

LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND
2701 West 68th Street Chicago, Illinois 60629

LITAS TRAVEL SERVICE

jums patarnaus nežiūrint kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsistoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, — atostogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOSIATES KELIONEN? ... Nepamirškite

LITAS TRAVEL SERVICE

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. 212 - 847-5522

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKISKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠCIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užėikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijs: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Park Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Vysk. A. Deksnys, rugpiūčio 1, penktadienį, 10:30 val. vak. iš LaGuardia aerodromo TWA linija išvyksta į Europą. Nuširdžiai dėkoja visom organizacijoms, bičiuliams ir draugams už sveikinimus ir linkėjimus jo iššventinimo į vyskupus proga ir už aukas jo darbuotei Vakarų Europoje paremti. Jo adresas Romoje: Piazza Asti 25, 00182 Roma. Amerikoj vyskupui skirtas aukas priima Lietuvos Religinės Šalpos V.A.D. fondas. Adresas: 64-09 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378.

Kun. Longinas Jankus, dešimt metų buvęs Balfo reikalų vedėju, mirė prieš metus. Jo testamentą vykdė giminaitė Elena Rekštis. Kun. Longino Jankaus palikimas padalintas lietuviškom įstaigoms: Balfui — Balfui — 4,000 dol., Religinės Šalpos Fondui — 1,250 dol., Kultūros židiniui, kurį tėvai pranciškonai statys Brooklyne, — 1,000 dol., Lietuvos Fondui — 500 dol., Angelių Karalienės parapijos bažnyčiai, kur a. a. L. Jankus kasdien aukodavo mišias, — 500 dol. Būtų gera, kad kun. L. Jankaus pavyzdžiu ir kiti panašiu būdu padalintų savo santaupas.

Lietuvos Vyčių seimo pagrindinės pamaldos įvyks rugpiūčio 24 Elizabetho lietuvių parapijos bažnyčioje. Koncelebracinės mišias aukos dvasios vadai, o pamokslą pasakys vysk. V. Brizgys.

Parciunkulės atleidai Angelių Karalienės parapijoje bus rugpiūčio 3, sekmadienį. Švenčiausias bus išstatytas po paskutinių mišių 12:15. Iškilmingi mišparai, pamokslas ir palaiminimas bus 5 val. popiet. Visi kviečiami pasinaudoti proga pelnyti atleidus.

Marilyn P. Šlapikas, Maspeth, N. Y., šiemet baigė Hunter kolegiją ir gavo Master of Science laipsnį. Rudens sezonui prasidėjus, ji New Yorke mokys kurčius ir nebylius vaikus.

Lietuvių Gydytojų draugijos New Yorko apylinkės narių susirinkimas įvyks rugpiūčio 23 d. 5 val. popiet gražioje dr. A. Narvydo rezidencijoje 409 Larkfield Rd., E. Northport, L.I., N.Y. Pakvietimai su dienotvarkė ir kelrodžiu nariams bus išsiuntinėti laiku. Vaisinimas šeimininkas į po susirinkimo įvyksiantį pobūvį kviečia ne tik narių šeimos narius, bet taip pat ir dantų gydytojas ir veterinarijos gydytojas.

Daiva Banaitienė-Audėnaitė, Northwestern Universiteto medicinos mokyklos Chicagoje lektorė, šios mokyklos komandiruota, liepos 21 — rugpiūčio 1 dalyvavo žiniom pagilinti kursuose, kuriuos New Yorke sukurė Fizinės Terapijos Institutas. Liepos pradžioje ji dalyvavo fiziko-terapistų suvažiavime, San Francisco, Calif. Dalyvaujama kursuose New Yorke, sveičiavosi pas tėvus O. ir J. Audėnus, gyv. Brooklyne, N. Y.

Audronė Butvydaitė (Audrey Butvay), lietuvaite madų direktorė, liepos 29 išvyko tarnybos reikalais į Paryžių, Madridą, Romą, Atėnus. Lankysis Afrikoj. Porą savaitių atostogaus Rivieroj.

Kun. Juozas Čekavičius birželio mėn. buvo perkeltas į Prezentaciją parapiją. Jo naujas adresas: 88-19 Parsons Blvd., Jamaica, N.Y. 11432. Tel. (212) RE 9-0241.

Rimos ir Juozo Bružų siuntinių įstaiga bus uždaryta rugpiūčio 4-18 dienomis.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS BUS NEWARKE, N.J.

Lietuvos vyčių 56 metinis seimas bus rugpiūčio 22-24 Newark, N. J., Robert Treat vicšbutyje. Seimui parinktas šūkis — Vieningai ir pilni tikėjimo dirbime mūsų idealam!

Dar prieš seimą nuo rugpiūčio 20 jau bus kai kurios programos. Seimo metu bus posėdžiai, diskusijos, bendri priešpiečiai, pietūs, pamaldos ir t.t. Keturtdienio vakare bus pasilinksminimas Lietuvių Katalikų Centre su lietuviška "havažiška" muzika. Penktadienio vakare bus koncertas šv. Jurgio salėje. Dainuoja "Rūtos" ansamblis, šoka Lietuvos vyčių 41 kuopos grupė.

Centro valdyba renkama rugpiūčio 23. Ji bus pagerbta tą vakarą per banketą.

Sekmadienį pamaldos bus Elizabetho lietuvių bažnyčioje. Baigiamasis banketas bus sekmadienio vakarą. Jo metu bus atžymėtas amerikietis, kuris daugiausiai pasidarbavo Lietuvoje laibu. Programą atliks žibuoklių sektetas.

Inž. Leonas Šušys, mirties metinių proga, bus prisimėtinamas mišiose, kurios bus aukojamos rugpiūčio 2, šeštadienį, 9 val. ryto, Šv. Trejybės bažnyčioje Newark, ir pas T. T. Pranciškonus Kennebunkporte, 8 val. ryto. Velionies žmona Julija Rajauskaitė-Šušienė kviečia visus buvusius jo draugus ir pažįstamus dalyvauti pamaldose arba prisiminti jį savo maldomis.

J. Makauskio šviesiai atminčiai pagerbti, vieton gėlių, New Yorko valstiečiai liaudininkai ir sandariečiai paaukojo Tautos Fondui 25 dol.

Rūtos ansamblis, vadovaujamas muz. Algirdo Kačanausko, dainuos Lietuvos atsiminimų radijo gegužinėje — piknike rugpiūčio 3.

PADEKA

Man išvykstant gyventi pas dukterį į Los Angeles, Calif., liepos 20d. po 11 val. mišių Apiešimo parapijos sveitinėjimo vyko atsisveikinimas. Atsilankė gražus būrys sąjungiečių bei rožančiaus draugijų narių. Dėkoju pirm. O. Kubilienei už suorganizuotą vaišes. Dėkoju taip pat M. Banaitienei, McGrath, O. Pestininkei ir Pat. Onai Dabulis, kun. A. Račkauskui, V. Padvariečiui ir S. O. Armiskiams už linkėjimus. Ačiū už dovanas: E. Kašetienėi — amžino rožančiaus pirm., ir gyvojo rožančiaus, O. Kubilienei — 29 kuopos vardu. Visiem ačiū už dovanas ir laimingos kelionės linkėjimus. Li nkiu visiem viso gero. — Julijona Terebeizienė.

Padėka

Liepos 3 mirė mano vyras Vladas Barčiauskas. Buvo palaidotas iš Viešpaties Atsimainymo bažnyčios Maspeth, N. Y., Veteranų kapinėse, Pinelawn, New York.

Velionies žmona Elzė ir sūnus Jonas nuširdžiai dėkoja visiem giminėm, draugam ir pažįstamiem už dalyvavimą laidotuviuose, užprašytas mišias ir atsiųstas gėles.

Ypatinga padėka priklauso Viešpaties Atsimainymo parapijos klebonui prel. J. Balkūniui už maldas prie velionies karsto ir tėvui Petruui Baniūniui, O.F. M., už gedulingas pamaldas ir velionies palydėjimą į amžiną poilsio vietą.

Taip pat dėkojam P. Jurkui, broliukui Jurgiui ir kitiem, kurie mus atjautė nelaimės valandoje.

Elzė Barčiauskienė ir sūnus

Williamsburg sekcijoje, 372 Hooper St. išnuomojamas butas iš 4 kambarių už labai prieinamą kainą. Kreiptis tel. SP 6-3843.

Išnuomojamas kambarys Woodhaven sekcijoje vyrui ar moteriškai. Skambinti telef. VI 6-7431.

Dalis minėjimo dalyvių, liepos 19 susirinkusių Brooklyne prie Dariaus ir Girėnos paminklo paminėti lakūnų tragiško skridimo metinį.

NEW JERSEY LIETUVIŲ DIENAI PRAĖJUS

Apsiniaukęs dangus ir tarpais prakiuręs lietus šios dienos rengėjams, LB NJ apygardai, nieko gero nežadėjo, tačiau prieš metus paleistas smagratis, nežiūrint bet kokių kliūčių, turėjo sukintis iki nubrėžto tikslo.

Kodėl pasirinkta tokia data? Rengėjams nebuvo smagu, kai tą pačią birželio 15 d. kaimyninėje LB Pietryčių apygardoje vyko ekumeninė maldos diena už pavergtas Pabaltijo valstybes ir kai daugelyje lietuvių kolonijų vyko tragišku lietuvių tautai birželio trėmimų minėjimai.

Bet kas turėjo kada reikalų su Royal Gardens parko, kuriame vyksta visi didesni lietuvių ir nelietuvių vasariniai rengimai, savininkais, tas gerai žino, kad to ar kito sekmadienio pasirinkimas parengimui priklausė nuo savininko malonės. Todėl ir LB apygardai buvo likę tik du pasirinkimai — arba rengti lietuvių dieną birželio 15 d. arba nuo jos visai šiais metais atsisakyti.

Atsisakyti rengti apygardą nedrįso, nes lietuvių dienos pelnas sudaro patį pagrindinį apygardos pajamų šaltinį, kuriuo remiasi visa apygardos nuolat

auganti kultūrinė ir visuomeninė veikla. Neturėdama pinigų apygarda liktų tik susirašinėjimo agentūra, neįstengianti paremti nei lietuviškos mokyklos, nei jaunimo pastangų išlikti lietuviškas, nei jokių kitų kultūrinių užsimojimų.

Programą atliko mokiniai Rengėjus džiugina faktas, kad, nežiūrint nepalankaus oro, lietuvių dieną susirinko gana nemažas tautiečių skaičius.

Trumpą dienos programą atliko Dr. V. Kudirkos šeštadienės mokyklos Elizabethė mokiniai, pašokdami tautinių šokių ir padėklamuodami mokykloje išmokyti eilėraščių. Mokiniai šiai programai paruošė mokyklos mokytoja Audronė Bartytė, šokius akordeonu palydėjo tos pat mokyklos mokytojas muzikas Vincas Mamaitis.

Nežiūrint visai nepatogios tam reikalui salės, programa pavyko gerai, ir žiūrovai nesigailėjo plojimų jauniesiems programos atlikėjams.

Sėkminga loterija Didelio pasisekimo turėjo ir pravesta loterija, kuriai įvairių namų apyvokos reikmenų, maisto gaminių ir gėrimų buvo suaukoję nuolatiniai LB darbuočiai, kaip Lietuvių Laisvės sa-

lės Elizabethė vadovybė, Pranas Kupinkas, Kazys Trečiojas ir eilė kitų nuosirdžių bendruomeninkų.

Parėmė auka Piniginėmis aukomis šios dienos rengimą parėmė visa eilė lietuviškiems reikalams visada jautrių tautiečių, kaip P. Baltramiejūnas, dr. S. ir J. Kungiai, dr. St. Petrauskas, kun. J. Pragulbickas, p. Skurvydienė, prof. dr. J. Stukas ir kt. Gausybę savo kepyklos gaminių, kaip ir kiekvienais metais, paskyrė Pranas Kupinkas.

Vieni jų ir patys dalyvavo dienoje, kiti dėl įvairių priežasčių dalyvauti negalėjo, vieni skyrė didesnę, o kiti mažesnę auką, tačiau apygardai sudaro didelio pasitenkinimo pats faktas, kad kiekvienais metais atsiranda vis didesnis tautiečių skaičius, jaučiančių pareigą kad ir kukliausia savo auka prisidėti prie lietuviškos veiklos.

Didieji talkininkai Neminint apygardos valdybos narių, kurie daug savo laisvalaikio valandų praleido šita dieną beruošdami, pirkinėdami produktus, įrengdami garsialbius ir atlikdami visą eilę kitokių techniškų darbų, didžiausią dienos našta ant savo pečių nešė susirinkusių žmonių aptarnautojai, skyrę savo darbą ir laiką tam pačiam lietuviškam reikalui. O jų buvo visa eilė, būtent: Kazimieras Bartys, Audronė Bartytė, p. Bružienė, Vanda Jarmienė, p. Karašienė, Juozas Kurilavičius, Ramutė Lora, Vincas Mamaitis, Adelė Podėrienė, Juozas Prapuolenis, A. Raudys, Antanas Rugsys, Juozas Strimaitis, Vladas Tursa, p. Vaičiūnienė, p. Varneckienė ir Albinas Zukauskas.

Ekskursija iš Pensilvanijos Didelio rengėjams pasitenkinimo sudarė ir LB šiaurės rytų Pensilvanijos apylinkės pirmininko Vytauto Paulausko suorganizuota ekskursija autobusu, praturtinusi lietuvių dienos dalyvių skaičių daugiau kaip trisdešimčiai žmonių, daugiausia čia gimusių ir užaugusių. Buvo tikrai miela su jais visais susitikti ir pabendrauti. Visus šio dienos dalyvius ir rėmėjus galime patikinti, kad įdėtas darbas, išleistas pinigas ar įteikta auka bus sunaudota lietuviškam gyvenimui jūdinti, jauniosios kartos lietuviškai dvasiai ugdyti ir mūsų krašto išlaisvinimui priartinti.

Jonas Saulėnas buvo susipratus ir apsišvietęs lietuvis, mylėjęs Lietuvą ir savo brolius lietuvius, pamėgęs rašytinį žodį, kurį jis skaitė iki savo mirties (Darbininką, Draugą ir k.).

Laidojamas iš Brocktono Šv. Kazimiero bažnyčios liepos 30, trečiadienį.

Išnuomojamas namas Seaside Hights, N. J. Dviejų kambarių namas su rūsiu. Aliejaus šildymas. 50 dol. mėnesiui. Laisvas nuo spalio 1. Kreiptis adresu: Mrs. Anna Macelis, 60 So. Maple Ave., Maple Shade, N.J. 08052.

Darbininko spaudos kioskas veiks Lietuvos Atsiminimų valandos rengiamame radio piknike rugpiūčio 3 Plattdeutsche Parke, Long Island, N.Y.

Elizabetho Lietuvių Laisvės Sveitinei reikalingas baro vedėjas — manadžeris. Dėl sąlygų prašoma kreiptis šiuo adresu: Lithuanian Liberty Hall, 269 Second St. Elizabeth, N.J. Telef. Elizabeth 3-9012.

**BOSTONO
ZINIOS**

Vienintelis lietuviškas piknikas lietuviškam Romuvos parke Brocktone šią vasarą įvyks rugpiūčio 10. Tai bus seniausių lietuviškų radio programų Naujojoje Anglijoje 35 metų sukaktuvių metinis piknikas.

Programa prasidės 4 val. popiet. Joje bus: Bostono lietuvių tautinių šokių sambūris, vadovaujamas Onos Ivaškienės, svečių dalyvių indoneziečių šokiai, vad. A. Celosse; metinis tradicinis iškiliosios lietuviškos rinkimas; šokių konkursai su dovanomis iš Louise Day Hicks; klounas vaikams; laimėjimo ir įžangos dovanos; šokiai prie R and M Trio iki 8 val. vak. Skaniausias piknikas valgius gamins Monika Plevokienė ir jos pagalbininkės. Bus visokių gėrimų.

Komitete rinkti metų lietuvaitei ir geriausiems šokėjams šiemet sutiko dalyvauti: Julija Arlauskienė, Henrikas Čepas, Aleksandras Čaplikas, Ona Ivaškienė, Juozas Kairis ir Gintaras Karosas.

Pereitų metų išrinktoji Regina Baikaitė iš So. Bostono pateiks šių metų išrinktajai ženklą. Išrinktoji gaus puikią statulą iš So. Boston Savings Bank ir kitų gražių dovanų.

Kviečiam netekėjusias lietuvaiteis nuo 16 metų dalyvauti konteste. Užsiregistruokite pas Valentiją Minkienę, 502 E. Broadway, So. Boston, dabar arba piknike.

Autobusai išeis nuo So. Bostono Lietuvių Piliiečių Klubo 1:30 val. popiet ir grįš iš pikniko 8:30 val. vak.

Įžanga suaugusiems — 1 dol., vaikams — 50 centų.

Nutarkite su draugais, giminėm ir pažįstamais susitikti rugp. 10 Romuvos parke, Montello-Brocktone, užbaigti šią vasarą linksmai. Kviečia visus.

Steponas ir Valentina Minkai

BROCKTON, MASS.

Mirė Jonas Saulėnas

Prabėgo jau penki metai nuo a. a. **ANTANO GOELDNERIO** mirties

Už mano neužmirštamo vyro vėlę penktųjų mirimo metinių pamaldos bus rugpiūčio 9 dieną 10 val. ryto Tėvų Pranciškonų koplyčioje, Brooklyne. Maloniai prašau draugus ir pažįstamus pasimelsti ir apsilankyti.

Dr. A. Goeldnerienė

A. † A.

JONUI MAKASKIUI

mirus, jo žmonai Stefai ir dukrai Ilonai nuširdžiai užuojautą reiškia

P. PELDŽIENĖ ir šeima
VICTOR KHOURY, G. LANDOFY

A. † A.

Jonui Makauskiui

mirus, gilią užuojautą reiškia velionies našlei Stefanijai, dukrai Ilonai ir žentui Giedriams.

Peldžių šeima